

VILNIAUS UNIVERSITETO
KAUNO HUMANITARINIS FAKULTETAS

Gabija Bankauskaitė-Sereikienė

**XIX A. PAB. — XX A. PIRMOSIOS
PUSĖS MODERNIOJI LITERATŪRA**

(metodinė mokomoji knyga aukštųjų mokyklų studentams)

Kaunas, 2009

Gabija Bankauskaitė-Sereikienė. *XIX a. pab. — XX a. pirmosios pusės modernioji literatūra*. Metodinė mokomoji knyga aukštųjų mokyklų studentams. Elektroninis išteklius. Kaunas: Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas, 2009. 72 psl.

Recenzantai:

doc. hum. m. dr. *Aleksandras Krasnovas*
(Vilniaus universiteto Kauno
humanitarinis fakultetas)
prof. habil. hum. m. dr. *Virginija Šlekienė*
(Vilniaus pedagoginis universitetas)

Metodinis mokomasis leidinys apsvarstytas ir rekomenduotas spausdinti Vilniaus universiteto Kauno humanitarinio fakulteto Lietuvių filologijos katedros posėdyje (2009-10-13 protokolo Nr. 2) ir Vilniaus universiteto Kauno humanitarinio fakulteto Tarybos posėdyje (2009-10-21 protokolo Nr. 2).

ISBN 978-9955-634-07-2

TURINYS

Įvadas / 5

1. Filosofinės modernybės epochos prielaidos ir kontekstiniai bruožai

Z. Freudas, C. G. Jungas / 7

A. Schopenhauerio F. Nietzsche / 9

B. Croce, H. Bergsonas / 11

2. Dekadentinės tendencijos XIX amžiaus pabaigos kūryboje

O. Wilde'as / 13

Ch. P. Baudelaire'as / 14

P. Verlaine'as, A. Rimbaud / 16

3. Nuo istorinės iki modernios dramos

H. Ibsenas / 18

A. Strindbergas, M. Meterlinck'as / 19

4. Modernumo tendencijos Lietuvos tarpukario kultūriniame ir literatūriniame gyvenime

Gėlių diena, Vėja, Pirmasai baras, Vaivorykštė, Vilkolakis / 21

J. A. Herbačiauskas / 24

5. Simbolizmo poezijos akiračiai

J. Baltrušaitis / 26

B. Sruoga / 28

V. Mykolaitis-Putinas, L. Skabeika / 32

T. S. Eliotas / 35

6. Modernumo paieškos dramaturgijoje

V. Krėvė, V. Mykolaitis-Putinas / 37

Vydūnas, B. Sruoga / 39

L. Pirandello / 41

E. O'Neillas / 42

**7. Avangardizmas. Lietuviškojo avangardizmo specifika
kūryboje ir periodikoje** (*Keturi vėjai Trečias frontas*)

K. Binkis, J. Tysliava, S. Šemerys / 43

A. Rimydis, J. Žlabys-Žengė / 46

P. Tarulis, K. Boruta / 47

P. Morkūnas / 49

**8. Ekspresionizmo ir egzistencializmo tendencijų sankirtos
avangardistinėje prozoje**

F. Kafka / 50

J. Savickis, V. Ramonas / 52

**9. Impresionizmo, egzistencializmo ir feminizmo sąsajos
prozoje**

K. Hamsunas, K. Jankauskas / 55

V. Woolf / 57

N. Mazalaitė, A. Vaičiulaitis / 59

10. Poezijos variantai: tarp romantizmo ir egzistencializmo

(*Pjūvis, Granitas, Naujoji Romuva*)

F. G. Lorca / 62

R. M. Rilke / 64

O. Milašius, A. Miškinis / 65

J. Aistis-Kossu Aleksandravičius, S. Nėris / 67

A. Maceina-Jasmantas, B. Brazdžionis / 69

H. Radauskas / 71

Įvadas

Ši metodinė mokomoji knyga skirta supažindinti aukštųjų mokyklų studentus su kai kurių XIX amžiaus pabaigos Europos rašytojų (O. Wilde'as, Ch. Baudelaire'as, P. Verlaine'as, A. Rimbaud, F. Kafka, H. Ibsenas, M. Maeterlinckas, R. M. Rilke, K. Hamsunas), amžių sandūros, XX amžiaus pradžios ir pirmosios pusės vakariečių (T. S. Eliotas, A. Strindbergas, V. Woolf, F. G. Lorca, L. Pirandello, E. O'Neillas) bei Lietuvos rašytojų (J. A. Herbačiauskas, simbolistai, keturvėjininkai, trečiafrontininkai, B. Sruoga, V. Mykolaitis-Putinas, L. Skabeika, J. Savickis, V. Ramonas, K. Jankauskas, A. Vaičiulaitis, N. Mazalaitė, O. Milašius, A. Maceina, vėlyvieji neoromantikai) svarbiausių kūrinių bibliografija, galimomis interpretavimo temomis, skaitytinis mokslinės literatūros aprašais, kūrinių kultūriniu kontekstu.

Visus autorius sieja bendras modernybės, siauriau žvelgiant — modernizmo / avangardizmo — filosofinis, socialinis ir kultūrinis kontekstas, keliantis kokybiškai naujus, modernius reikalavimus — turinio, minties, formos, žodžio, žvilgsnio. Paskaitose aptariamas laikmetis modernėjimo prasme, ypač lietuvių literatūroje, yra vienas intensyviausių: keičiasi literatūros savimonė, stiprėja estetiniai argumentai, formuojasi moderniosios literatūros kryptys ir jas atitinkanti modernioji stilistika. Modernuosius procesus literatūroje skatina platesni kontekstai, savarankiškesnė ir originalesnė kritinė mintis. Atskiras dėmesys per paskaitas ir seminarus skiriamas estetiniam būviui, jį paruošusiems socialiniams, psichologiniams ir kultūriniais veiksniais. Analizuojamas tradicijos ir modernizacijos santykis, būtinoji įtampa, lemianti moderniųjų procesų gyvybingumą ir tęstinumą. Nurodžius svarbias moderniosios literatūros kūrėjų knygas ir esminius interpretavimo taškus, nužymimos ne tik XX amžiaus pradžios ir pirmosios pusės Vakarų pasaulio bei lietuvių kultūros ir moderniosios literatūros problemos, tendencijos, sąsajos, bet ir aptariamojo laikotarpio lietuvių periodinės spaudos svarbiausieji leidiniai, literatūriniai sąjūdžiai. Taip paskaitose siekiama atskleisti XX amžiaus pirmosios pusės literatūros

modernizacijos akstinus ir specifinius bruožus, o seminaruose formuoti konkrečių tekstų kontekstinės analizės įgūdžius.

Kurso struktūra suformuota hierarchiškai. Nuo bendrųjų kultūros, filosofijos, literatūros realijų leidžiamasi iki kalbos modernizavimo, iki naujų raiškos būdų radimosi. Moderniosios literatūros kūriniai bei kontekstiniai reiškiniai išdėstyti juos grupuojant pagal išryškėjančias bendras temas, tam tikros estetikos ir žanro aktualizavimą. Kita vertus, pasirinkta seka nurodo į tam tikras vidines sąsajas tarp dešimties pagrindinių temų, kurios atitinka paskaitų ciklą pavadinimus. Kiekvieną temą detalizuoja smulkesni filosofijos, kultūros, literatūros reiškiniai, kūriniai aspektai, aptariamai per paskaitas bei seminarus. Konkretizuojamos paskaitų potemės, temos interpretacijai, seminaro objektai. Jie skirti suvokti kūrinio pobūdį, tipą, žanrą, vidinę sandarą, tematiką ir problematiką, sąsajas su kontekstu, apibūdinti meninės kalbos bruožus.

Pasitelkę metodinį mokomąjį leidinį, studentai semestro pradžioje gali susipažinti su paskaitų temomis, kūriniais, aptarti su dėstytoja, siūlyti paskaitas papildyti ar keisti, diskutuoti galimus dėstytojos būdus ir metodus, galimas seminarų veiklos formas (individualus, grupinis darbas, diskusijos, kt.). Temos interpretacijai ir seminaro objektai taip pat parankūs studentams formuluojant analitinių savarankiškų darbų pavadinimus. Jomis galima naudotis ieškant temos kursiniam darbui. Tema interpretacijai gali tapti ir bakalauro darbo premisa keliant problemą, formuluojant pavadinimą.

Neatskiriama kūrinio skaitymo dalis — interpretacija. Moderni literatūra reikalauja ne tik intuityvios, bet ir sudėtingesnės interpretacijos. Pateikus svarbiausių kūrinių bibliografiją (šaltinius), surašyta ir mokslinė bei mokslo populiarinimo literatūra apie rašytojus, kūrinius, bendresnius literatūros ar kultūros reiškinius. Ji sugrupuota ir sunumeruota pagal temas interpretacijai ir seminaro objektus. Todėl gali būti itin paranki studentams, rašantiems įvairius mokslinius darbus literatūros temomis, ruošiantis seminarams.

1. Filosofinės modernybės epochos prielaidos ir kontekstiniai bruožai

1.1. Reliatyvistinės ir froidistinės modernizmo prielaidos.

1.2. Psichoanalizės raidos bruožai ir C. G. Jungo teorijos įtaka moderniajai literatūrai.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Modernybės konceptas ir samprata.
2. Pasąmonės samprata Z. Freudo psichoanalizės teorijoje.
3. Pasąmonės raiška pagal Z. Freudą literatūros kūrinuose.
4. Sapno aiškinimas pagal Z. Freudą.
5. Simbolio samprata, kūrimas ir reikšmės pagal Z. Freudą.
6. Asmenybės tapsmas C. G. Jungo psichoanalitinėje teorijoje.
7. Menininko interpretacija C. G. Jungo teorijoje.
8. Sapno aiškinimas C. G. Jungo teorijoje.
9. Archetipo ir kolektyvinės atminties samprata pagal C. G. Jungą.
10. Simbolio samprata ir kūrimas pagal C. G. Jungą.

Šaltiniai

1.

Modernioji epocha / Modernumas. *Pagrindinės moderniosios literatūros sąvokos*. V., 2000, p. 207—213.

2—5.

Freud Z. *Psichoanalizės įvadas*. V., 2004.

Froidas Z. Rašytojas ir fantazavimas. *Grožio kontūrai: iš XX a. užsienio estetikos*. V., 1980, p. 74—80.

Froidas Z. Dostojevskis ir tėvažudystė. *Grožio kontūrai: iš XX a. užsienio estetikos*. V., 1980, p. 81—96.

6—10.

Jungas K. Rašytojas. *Grožio kontūrai: iš XX a. užsienio estetikos*. V., 1980, p. 181—186.

- Jungas K. G. *Žvelgiant į pasąmonę*. V., 1994.
Jungas K. G. *Žvelgiant į pasąmonę*. Ištraukos.
<http://web.archive.org/web/20070212224803/http://perkunas.vtu.lt/psichologija/pasamone/>
Jungas K. G. *Psichoanalizė ir filosofija*. V., 1999.

Bendroji temos literatūra

- Psichoanalizė. *Eagleton T. Įvadas į literatūros teoriją*. V., 2000, p. 159—200.
Psichoanalitinė kritika. *Bergez D., Barberis P., de Biasi P. M., Marini M., Valency G. Literatūros analizės kritinių metodų pagrindai*. V., 1996, p. 51—78.

Literatūra

1.

- Welsch W. *Mūsų postmodernioji modernybė*. V., 2004.
Habermas J. *Modernybės filosofinis diskursas*. V., 2002.
Giddens A. *Modernybė ir asmens tapatumas*. V., 2000.
Ališanka A. *Dioniso sugrįžimas: chtoniškas, postmodernizmas, tyla*. V., 2001.
Berman M., *Modernybė — vakar, šiandien ir rytoj. Šiaurės Atėnai*, 2002 sausio 22.
Bankauskaitė-Sereikienė G. Apie modernizmo sampratą iš postmodernistinės perspektyvos. *Respectus Philologicus*. 2007, Nr. 11 (16), p. 17—28.
Modernioji epocha / Modernumas. *Pagrindinės moderniosios literatūros sąvokos*. V., 2000, p. 207—213.

2—5.

- Andrijauskas A. *Grožis ir menas*. V., 1995, p. 536—540.
Gombrich E. H. *Freudo estetika*. *Metai*, 1996 vasaris.
Jekentaitė L. *Froidizmas ir humanistinė psichoanalizė*. V., 1992.

6—10.

- Andrijauskas A. *Grožis ir menas*. V., 1995, p. 541—547.
Meržvinskaitė B. Carlo Gustavo Jungo literatūros metafizika.
<http://www.leidykla.eu/fileadmin/Literatura/49-2/126-134.pdf>

1.2. Arturo Schopenhauerio filosofijos bruožai.

1.3. Nyčiškosios modernizmo prielaidos, filosofinio ir poetinio mąstymo paralelės.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Pasaulio vaizdinio samprata, sąsajos su rašymo procesu A. Schopenhauerio etinėje koncepcijoje.
2. Valios ir galios samprata, sąsajos su rašymo procesu A. Schopenhauerio etinėje koncepcijoje.
3. Rašymas, autorystė, kūryba pagal A. Schopenhauerį.
4. Meno kūrinio gimimas ir asmenybės tapsmas pagal F. Nietzsche:
5. apoloniškumo samprata,
6. dionisiškumo kategorija,
7. meninės kūrybos prielaidos,
8. asmenybės tapsmas,
9. antžmogio samprata ir santykis su menininko asmenybe.
10. Artistiškumas ir poetinio mąstymo prioritetas pagal F. Nietzsche.
11. F. Nietzsches tekstų stiliaus ypatybės.
12. Erdvės kategorija ir interpretacija F. Nietzsches tekstuose.
13. Laiko kategorija ir interpretacija F. Nietzsches tekstuose.

Šaltiniai

1—3.

Schopenhauer A. *Pasaulis kaip valia ir vaizdinys*. V., 1995.

4—13.

Nietzsche F. *Tragedijos gimimas*. V., 1997.

Nietzsche F. Tragedijos gimimas iš muzikos dvasios. *Poetika ir literatūros estetika*. T. 2. V., 1989, p. 169—181.

Nyčė F. *Rinktiniai raštai*. V., 1991.

Nyčė F. Štai taip Zaratustra kalbėjo.

http://katekizmas.group.lt/text/kitakalbiai/nietzsche/taip_kalbejo_zaratustra.html

Nietzsche F. Stiliaus menas. Septyni antspaudai. Apie skaitymą ir

rašymą. Šokio daina. *Ties grožio vertybėmis*. V., [1994], p. 239—248.

Literatūra

1—4.

Asanavičiūtė V. Žmoniškosios būties tragizmas Schopenhauerio ir Nietzsche's etinėse koncepcijose.

http://www.litlogos.lt/L51/logos51_asanaviciute_198_207.pdf

Andrijauskas A. *Grožis ir menas*. V., 1995, p. 451—460.

4—7.

Luskovič I. Friedrichas Nietzsche ir galimo pasaulio interpretacija. *Seminarai 2000*. Atviros visuomenės kolegija, 2001.

Vabalaitė R. M. Kaip įmanomas meno kūrinys. Friedricho Nietzsche's požiūris. *Naujoji Romuva*, Nr. 1—2, 1996.

Baranova J. Kaip šiandien skaityti Friedrichą Nietzsche? *Metai*, 2003, Nr. 4.

Andrijauskas A. *Grožis ir menas*. V., 1995, p. 472—487.

10.

Mickevičius A. Friedricho Nietzsche's „Artistinė metafizika“. *Nietzsche F. Tragedijos gimimas*. V., 1997.

11—13.

Klimkaitė I. D. Friedricho Nietzsche's lyrikos ir filosofijos sąsajos: „Dioniso ditirambai“. *Naujoji Romuva*, Nr. 4, 2001.

1.4. Lyrinės intuicijos aktualizacija: Benedetto Croce.

1.5. Naujoji laiko samprata, komizmo svarba: Henri Bergson.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Intuityvistinės meno filosofijos bruožai.
2. Meniškosios intuicijos samprata pagal B. Croce.
3. Meno, kūrybos, meno veikalo samprata B. Croces meno filosofijoje.
4. H. Bergsono kūrybinės evoliucijos samprata ir filosofijos aiškinimas.
5. Meno kūrinio ir kūrėjo santykis pagal H. Bergsoną.
6. Mechaninio ir vidinio laiko samprata H. Bergsono filosofijoje.
7. Intuicija ir trukmės raiška H. Bergsono filosofijoje.
8. Lyrizmo ir poetiškumo santykis su intuicija pagal H. Bergsoną.
9. H. Bergsono juoko samprata.
10. Tradicinių konceptų (erdvė, laikas, meninė kūryba, menininkas, kritikas, ironija, herojus) kitimas Modernybės epochoje.

Šaltiniai

1—3.

Kročė B. Intuicija ir išreiškimas.

<http://menas.siauliai.lt/article/articleview/381/1/6/>

Kročė B. Intuicija ir išreiškimas. *Grožio kontūrai: iš XX a. užsienio estetikos*. V., 1980, p. 33—40.

Kročė B. Intuicija ir menas. *Grožio kontūrai: iš XX a. užsienio estetikos*. V., 1980, p. 41—49.

Kročė B. Apie šių dienų poetiką. *Ties grožio vertybėmis*. V., [1994], p. 459—467.

Kročė B. Aesthetica in nuce. *Poetika ir literatūros estetika*. T. 2. V., 1989, p. 228—236.

4—8.

Bergson H. *Kūrybinė evoliucija*. V., 2004.

9.

Bergsonas A. Charakterių komizmas. *Grožio kontūrai: iš XX a. užsienio estetikos*. V., 1980, p. 22—31.

Literatūra

1—3.

Andrijauskas A. *Grožis ir menas*. V., 1995, p. 526—535.

Serapinas R. Croce. *Ties grožio vertybėmis*. V., [1994], p. 134.

4—8.

Andrijauskas A. Intuityvistinė Henri Bergsono filosofija. *Bergson H. Kūrybinė evoliucija*. V., 2004, p. 397—430.

Andrijauskas A. *Grožis ir menas*. V., 1995, p. 519—525.

Gyvybinio polėkio akimirkos filosofas. *Šiaurės Atėnai*, 1995, lapkričio 4.

Veprauskas R. Laiko samprata H. Bergsono veikale „Materija ir atmintis“. *Soter*, Nr. 14, 2004.

9.

Vasiliauskaitė N. Juoko teorijos juok(ingum)as: pro et contra Henri Bergson. http://www.litlogos.lt/L55/logos55_74_81_psl.pdf

10.

Kuzmickas B. Dabartinės estetikos bruožai. *Grožio kontūrai: iš XX a. užsienio estetikos*. V., 1980, p. 8—21.

2. Dekadentinės tendencijos XIX amžiaus pabaigos kūryboje

2.1. Estetizmas ir modernizmo pradai, gyvenimo filosofijos bruožai Oscaro Wilde'o kūryboje.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Moralinių vertybių traktuotė O. Wilde'o pasakose.
2. Moraliniai kraštutiniai, religijos traktuotė O. Wilde'o *De profundis*.
3. Aukos, kančios ir atleidimo samprata O. Wilde'o *De profundis*.
4. Kūrėjo susivokimas ir kūrybos suvokimas O. Wilde'o *De profundis*, kančia kaip kūrybos įrankis.
5. Tradicinė romantinės meilės samprata ir meilės suvokimas O. Wilde'o *De profundis*.
6. Meno ir gamtos santykis O. Wilde'o *Dorijano Grėjaus portretas*.
7. Menininko išskirtinumo ir genijaus samprata O. Wilde'o kūrinyje *Dorijano Grėjaus portretas*.
8. Jaunystės-senatvės, grožio-mirties traktuotė ir laiko problematika O. Wilde'o kūrinyje *Dorijano Grėjaus portretas*.
9. Dviveidiškumas, žmogaus kaukių reikšmė, sąžinės problema O. Wilde'o *De profundis* arba kūrinyje *Dorijano Grėjaus portretas*.
10. Moters traktuotė O. Wilde'o kūrinyje *Dorijano Grėjaus portretas*.
11. Estetizmo bruožai įvykių ir aplinkos aprašymuose: regimų daiktų, kvapų, garsų perteikimas O. Wilde'o kūrinyje *Dorijano Grėjaus portretas*.
12. Muzikos reikšmės O. Wilde'o gyvenime; skambėjimo, melodijos svarba *De profundis* arba kūrinyje *Dorijano Grėjaus portretas*.
13. O. Wilde'o *De profundis* žanrinės ypatybės.
14. O. Wilde'o kūrinio *Dorijano Grėjaus portretas* žanrinės ypatybės.
15. Šamojo, šmaikštaus žodžio, artistiško apraiškos smulkiojoje O. Wilde'o kūryboje.

Šaltiniai

- Wild O. *Laimingasis princas ir kitos pasakos*. V., 1995.
Vaildas O. *De profundis*. V., 2007.
Vaildas O. *Doriano Grėjaus portretas*. V., 2002.
Wild O. Doriano Grėjaus portretas.
<http://katekizmas.group.lt/text/kitakalbiai/wild/00.html>
Wild O. *Amžiaus portretas: mintys ir aforizmai*. V., 1998.

Literatūra

- Gradeckas D. Žalasis Vaildo gvazdikas. *Nemunas*, 1998, Nr. 2—3.
Petraitytė A. Tarp estetizuotos prabangos ir pažeminimo bei skurdo. *Šiaurės Atėnai*, Nr. 16 (410), 1998 balandžio 25.
Estetizmas. Pasakos. Žanrai/ Rūšys. *Pagrindinės moderniosios literatūros sąvokos*. V., 2000, p. 114—117, 255—258, 371—376.

2.2. Prancūzų simbolizmas: *Fin-de-siècle* tendencijos, dekadentizmo apraiškos, kalbos modernizavimas.

2.3. Ch. P. Baudelaire'o splino estetika ir poetika: *Mažosios poemos proza (Petits Poèmes en prose / Le Spleen de Paris, 1869), Piktybės gėlės (Les fleurs du mal, 1857)*.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Dekadentizmo apraiškos Ch. Baudelaire'o kūryboje.
2. Ch. Baudelaire'o ir F. Nietzsches tekstų sąlyčiai.
3. Ch. Baudelaire'o modernumo sąvoka, santykis su Romantizmo estetika.
4. Simbolizmo estetikos ir poetikos bruožai Ch. Baudelaire'o kūryboje.
5. Kūrybinės kančios samprata Ch. Baudelaire'o tekstuose.
6. Maišto simbolika ir reikšmės Ch. Baudelaire'o kūryboje.
7. Miesto samprata ir miesto kultūros refleksija, miestas ir poetas Ch. Baudelaire'o kūryboje.

8. Nuobodulio, splino, kančios estetika Ch. Baudelaire'o tekstuose.
9. Demoniškumo raiška: poetas ir Dievas Ch. Baudelaire'o kūryboje.
10. Grožio ir bjaurumo estetika Ch. Baudelaire'o kūryboje.
11. Ch. Baudelaire'o Juodoji venera, fatališkoji mūza.
12. *Correspondences* (atitikmenų) raiška: mąstymais garsais, spalvomis, kvapais Ch. Baudelaire'o tekstuose.
13. Ch. Baudelaire'o asmenybės ir kūrybos refleksija: amžininkų žodis.
14. Ch. Baudelaire'as ir E. A. Poe.

Šaltiniai

Baudelaire Ch. *Paryžiaus splinas: maži eilėraščiai proza*. V., 1996.

Baudelaire Ch. *Intymūs dienoraščiai*. V., 1996.

Baudelaire Ch. *Piktybės gėlės*. K., 1997.

Baudelaire Ch. <http://www.tekstai.lt/index.php/versti-tekstai.html#catid402>

Iš pajudusio meilės sidabro: tekstai su atšvaitais. V., 2008.

Taryje būsiu amžinas vasaros džiaugsmas: prancūzų meilės lyrika. M., 2002.

Venclova T. *Kitaip: poezijos vertimų rinktinė*. V., 2006.

Literatūra

1—4.

Dekadansas. Simbolizmas. Tradicija. *Pagrindinės moderniosios literatūros sąvokos*. V., 2000, p. 59—65, 302—307, 329—333.

Sauka D. Charles Baudelaire. *Sauka D. Fausto amžiaus epilogas*. V., 1998, p. 152—198.

5—11.

Repečka S. Tarp splino ir idealo. *Literatūra ir menas*. 1996-03-30.

Pia P. *Bodleras: liūdesio riteris*. V., 2001.

Tarp nuopuolio ir idealo: Charles Baudelaire. *Šiaurės Atėnai*. 1989-09-04, 11.

12.

Menų sintezė kūrinyje / Visų menų kūrinys. *Pagrindinės moderniosios literatūros sąvokos*. V., 2000, p. 186—189.

Bernotienė G. Romantinė visų menų sintezės idėja. *Bernotienė G. Menų sąveikos ieškojimai: Judita Vaičiūnaitė ir Leonardas Gutauskas*. K., 2005, p. 18—20.

13.

Valeri P. Bodlero situacija. *Poetika ir literatūros estetika*. T. 2. V., 1989, p. 287—292.

2.4. Sentimentalioji Paulio Verlaine'o ir maištingoji Arthuro Rimbaud kūryba (*Sezonas pragare (Une Saison en Enfer, 1873), Nušvitimai (Les Illuminations, 1886)*).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. *Fin-de-siècle* bruožai P. Verlaine'o eilėse.
2. Romantizmo estetikos reikšmė P. Verlaine'o kūryboje.
3. Simbolizmo ir impresionizmo poetikų bruožai P. Verlaine'o tekstuose.
4. Nuovargio, splino, dekadanso raiška P. Verlaine'o eilėse.
5. Rudens simbolika ir reikšmės P. Verlaine'o kūryboje.
6. Gamtos vaizdų tapybiškumas, intuityvumas ir ritmika P. Verlaine'o kūryboje.
7. *Correspondences* (atitikmenų) raiška: garsinės-spalvinės-jutiminės asociacijos P. Verlaine'o tekstuose.
8. Laiko vaizdinys ir raiška P. Verlaine'o kūryboje.
9. Erdvės kūrimas P. Verlaine'o eilėse.
10. Sielos peizažas P. Verlaine'o tekstuose.
11. Dekadentizmo bruožai A. Rimbaud eilėse.
12. Kūrybinės kančios samprata A. Rimbaud eilėse.
13. Meilės ir moters traktuotė A. Rimbaud kūryboje.
14. Įvaizdžių ir simbolių vizualumas A. Rimbaud kūryboje.
15. Maišto simbolika ir raiška A. Rimbaud tekstuose.
16. Tikėjimo-netikėjimo problematika A. Rimbaud tekstuose.
17. Miesto ir miesto kultūros refleksija A. Rimbaud eilėse.

18. Grožio ir bjaurumo estetika A. Rimbaud eilėse, palyginimas su atitinkama Ch. Baudelaire'o estetika.
19. Laiko traktuotė: A. Rimbaud ir Ch. Baudelaire'as.
20. Simbolizmo estetikos ir poetikos bruožai A. Rimbaud tekstuose.

Šaltiniai

1—10.

Verlaine P. *Ūvres Complètes de Paul Verlaine*. Paris, [1900]. T. 4.
Tavyje būsiu amžinas vasaros džiaugsmas: prancūzų meilės lyrika. M., 2002.
Ne laikas eina: iš pasaulio poezijos. V., 2004.

11—20.

Rimbaud A. *Oeuvres*. T. 2, 3. Paris, 1989.
Rimbaud A. *Sezonas pragare. Nušvitimai*. V., 2003.
Tavyje būsiu amžinas vasaros džiaugsmas: prancūzų meilės lyrika. M., 2002.
Iš pajuodusio meilės sidabro: tekstai su atšvaitais. V., 2008.
Sauka D. *Fausto amžiaus epilogas*. V., 1998, p. 199—202.

Literatūra

1—10.

Tarp skandalingo siautulio ir rafinuotos lyrikos: Paul Verlaine. *Šiaurės Atėnai*. 2000-01-08, 2000-01-15.

Impresionizmas. *Pagrindinės moderniosios literatūros sąvokos*. V., 2000, p. 143—146.

11—20.

Ray L. *Arthur Rimbaud: presentation et antologie*. Paris, 2001.

3. Nuo istorinės iki modernios dramos

3.1. XIX a. pabaigos Vakarų Europos dramaturgijos tendencijos.

3.2. Henriko Ibseno istorinių dramų problematika. Dramų *Brandas* (1866), *Lėlių namai arba Nora* (1879), *Heda Gabler* (1890) modernumas.

Temos interpretacijai ir seminaro objektai

1. Henriko Ibseno santykis su kūryba.
2. Žmogaus pašaukimo problema dramoje *Brandas*.
3. Asmenybės maištas prieš pasaulį dramoje *Brandas*.
4. Tikrovės ir iliuzijos konfliktas H. Ibseno dramose.
5. Žmogaus ir gamtos (archetipinių jėgų, sąmonės) santykis H. Ibseno dramose.
6. Moters pasaulis pagal H. Ibseną.
7. Retrospekcija ir paslapties motyvo reikšmė H. Ibseno dramose.
8. H. Ibseno dramų analitiškumas.
9. Monologo raiškos ypatybės ir reikšmė H. Ibseno dramose.
10. F. Nietzsche's, S. Freudo teorijų atspindžiai H. Ibseno dramose.

Šaltiniai

Ibsenas H. *Dramos*. V., 1963. V., 1978.

Literatūra

Artaud A. *Teatras ir jo antrininkas*. V., 1999.

1.

Narvydaitė E. *Henrikas Ibsenas*. V., 1959.

Gamziukaitė R. Henriko Ibseno 50-sioms metinėms. *Kultūros barai*. 1978, Nr. 3.

Petraitytė A. *Pokalbiai apie skandinavų rašytojus*. V., 1998, p. 66—88.

2—4.

Gamziukaitė R. Dvasingumo ir vitališkumo priešprieša Henriko Ibseno dramose. *Literatūra*, 1984. T. XXVI (3).

Vyčinas V. *Asmenybiškumas H. Ibseno dramose*. K., 2001.

5—7.

Pavilionienė A. M. Henriko Ibseno maištas ir susitaikymas. *Pavilionienė A. M. Lyčių drama*. V., 1998, p. 128—207.

8.

Gamziukaitė–Mažiulienė R. *Tarp Logoso ir Pano: Henriko Ibseno analitinės dramos*. K., 2005.

3.2. Augustas Strindbergas — moderniosios dramos pradininkas: *Sapnas* (1901).

3.3. Maurice'as Maeterlinckas — simbolistinės dramos atstovas. *Nekviestoji viešnia* (1890), *Žydroji Paukštė* (1908).

Temos interpretacijai ir seminaro objektai

1. Žmogaus pasirinkimo filosofinė problema A. Strindbergo ir M. Maeterlincko dramose.
2. Idėjų kova ir raiška A. Strindbergo ir M. Maeterlincko dramose.
3. A. Strindbergo pjesės-sapno žanrinė prasmė.
4. Asmenybės tapsmo būdai A. Strindbergo dramoje, paralelės su psichoanalitikų asmenybės tapsmo teorijomis.
5. Retrospekcijos ir paslapties reikšmė M. Maeterlincko ir A. Strindbergo dramose.
6. Žmogaus ir gamtos (archetipinių jėgų, sąmonės) santykis ir traktuotė simbolistinėje M. Maeterlincko dramoje, santykis su C. G. Jungo archetipo samprata.
7. Meilės ir moters vaizdavimas A. Strindbergo ir M. Maeterlincko dramose, sąsajos su F. Nietszche's galios koncertu.

8. Kalbėjimo būdo (dialogo, monologo, sąmonės srauto) raškos ypatybės dramose, „antrojo dialogo“ specifika M. Maeterlincko dramose.
9. A.Schopenhauerio etinės teorijos atspindžiai A. Strindbergo ir M. Maeterlincko dramose.

Šaltiniai

Dramos. Judžinas O`Nilas, Luidžis Pirandelas, Augustas Strindbergas, Alfredas Žari. V., 1973.

Maeterlinck M. *Žydroji paukštė. Nekviestoji viešnia*. V., 2002.

Literatūra

Pavilionienė M. A. Maurice'o Maeterlincko sielos būtis ir Oskaro Wilde'o aistrų tragedija. *Pavilionienė M. A. Gyvenimo ir teatro vadinimai: XX a. Vakarų drama*. V., 2005, p. 37—47.

Pavilionienė A. M. Augusto Strindbergo pragaras. *Pavilionienė A. M. Lyčių drama*. V., 1998, p. 81—127.

Petraitytė A. *Pokalbiai apie skandinavų rašytojus*. V., 1998, p. 105—128.

4. Modernumo tendencijos Lietuvos tarpukario kultūriniame ir literatūriniame gyvenime

4.1. Laikinosios sostinės kultūriniai, architektūriniai, istoriniai ženklai.

4.2. Miesto kultūros kūrimasis: periodika, visuomeninė kritika, klubai, teatrai, draugijos, universitetas, literatūriniai salonai, bohema.

4.3. Kūrėjas XX amžiaus III—IV dešimtmečių visuomenėje.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. *Ars* judėjimas.
2. *Art deco* Lietuvoje.
3. Vienkartinių leidinių *Gėlių diena*, *Veja* modernumas.
4. Modernizmas periodiniuose leidiniuose *Pirmasai baras*, *Vaivarykštė*.
5. *Vilkolakio* klubo veikla.
6. Individas tarpukario mieste.
7. Menininkų ir valdžios santykiai tarpukario visuomenėje.
8. Moterų organizacijos ir jų veikla tarpukario Lietuvoje.
9. Moters stereotipas tarpukario Lietuvos reklamoje.
10. Tarpukario Lietuvos kino industrijos bruožai, problematika, visuomenės požiūris.

Literatūra

1—2.

Jankevičiūtė G. *Art deco Lietuvoje: Parodos katalogas*. K., 1998.

Jankevičiūtė G. *Dailė ir valstybė. Dailės gyvenimas Lietuvos Respublikoje 1918—1940*. K., 2003.

Mulevičiūtė J. *Modernizmo link: Dailės gyvenimas Lietuvos Respublikoje 1918—1940*. K., 2001.

Tarpukario Lietuva. K., 2007.

3—4.

Literatūros ir dailės vienadienis leidinys *Gėlių diena*, 1919.

- Iliustruotas literatūros ir meno žurnalas *Vėja*, 1919—1920.
- Viliūnas G. *Literatūrinis gyvenimas Nepriklausomoje Lietuvoje (1918—1940)*. V., 1998.
- Žėkaitė J. Gabija. Vaivorykštė. Pirmasai baras. *Žėkaitė J. Modernizmas lietuvių prozoje*. V., 2002, p. 24—55.
- Urbonas V. *Lietuvių periodinė spauda: raidos istorija ir dabartis*. Trakai, 1995.
- Urbonas V. *Lietuvių žurnalas: Nuo pirmojo numerio iki šių dienų*. Trakai, Vilnius, 1993.
- 5.**
- Sutkus A. *Vilkolakio teatras*. V., 1969.
- 6.**
- Šeina–Vasiliauskienė V. Poetinis tarpukario Kauno tekstas. *Kauno istorijos metraštis*. T. 7. K., 2006.
- Vilniaus kultūrinis gyvenimas 1900—1940*. V., 1998.
- Račiūnaitė V. Individas tarpukario mieste: depersonalizacija ir individualumo perspektyvos. *Literatūra* 37(1), 1999.
- 7.**
- Jakonytė L. Menininkų ir valdžios santykiai nepriklausomoje Lietuvoje. *Metai*, 1998, Nr. 8/9.
- Jakonytė L. XX a. ketvirtojo dešimtmečio kartos poetų savivoka. *Literatūra*, 1999, Nr. 37(1).
- Jonaitis M. *Poetas ir visuomenė XIX—XX amžių sankirtose*. Klaipėda, 1994.
- Papaurėlytė A. Cenzūra tarpukario Lietuvoje. *Literatūra* 37(1), 1999.
- Riaubienė A. Valstybės cenzūros mechanizmas tarpukario Lietuvoje. *Knygotyra*. 2005, Nr. 44, p. 1–11.
- Burokas M. XX amžiaus trečiojo—ketvirtojo dešimtmečio popularioji proza. *Literatūra*, Nr. 37 (1), 1999.
- 8.**
- Jurėnienė V. *Lietuvių moterų judėjimas XIX amžiaus pabaigoje — XX amžiaus pirmojoje pusėje*. V., 2006.
- Liupkevičius, J., Moterys lietuvių kultūroje (1905—1940 metais). [http://www.lkdtc.lt/senas/files/2005/2005_6\(47\)/31_34.pdf](http://www.lkdtc.lt/senas/files/2005/2005_6(47)/31_34.pdf)

9.

Lotužytė K. Kodėl moterys privalo būti gražios? Moteriškumo sampratos kaitos atspindžiai Lietuvos tarpukario spaudoje. *Menotyra*. 2003, Nr. 2(31), p. 61—66.

Mados viesulas tarpukario Lietuvoje. 2007–04–19.

<http://www.lytas.lt/?id=11769314931176406607&view=4>.

Šatavičiūtė L. Tautos keistenybės tarpukario Lietuvoje. 2003-01-30.

<http://images.katalogas.lt/maleidykla/men32/M-55.pdf>

4.4. Juozapo Albino Herbačiausko kultūros, kūrybos ir meno principai. Genijaus ir Gyvenimo artisto problematika. Lenkiškoji kūryba, almanachas *Gabija* (1907), *Erškėčių vainikas* (1908), *Dievo šypsenos* (1929).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. J. A. Herbačiausko lenkiškosios kūrybos problematika.
2. J. A. Herbačiausko almanachas *Gabija* (1907): tautiškumo ir modernumo, adoracijos ir kriticismo santykis formuluojant lietuviškojo modernimo principus.
3. Menininko suvokimas, Genijaus ir artistiško samprata J. A. Herbačiausko *Erškėčių vainike* arba *Dievo šypsenose*.
4. Meno ir gamtos santykis J. A. Herbačiausko eseistikoje.
5. Meno ir moralės santykis J. A. Herbačiausko eseistikoje.
6. Kūrėjo samprata, santykis su tautiškumu ir modernizmu J. A. Herbačiausko kūrinuose.
7. Dievo, religijos problematika ir santykis su modernia kūryba J. A. Herbačiausko kūrinuose.
8. Aukos, kančios ir atleidimo samprata J. A. Herbačiausko kūrinuose.
9. Moters vaizdinys ir reikšmė J. A. Herbačiausko kūrinuose.
10. Meilės ir mitiškumo samplaika J. A. Herbačiausko eseistikoje.
11. Démoniško tematikos įvairovė ir raiška.
12. Romantizmo ir siurrealizmo sampyna J. A. Herbačiausko eseistikoje.
13. Muzikos reikšmė kūrinuose, žanrinis J. A. Herbačiausko kūrinių artimumas muzikinių žanrų kūriniams.
14. Eseistinių J. A. Herbačiausko kūrinių stilistikos bruožai.

Šaltiniai

Herbačiauskas J. A. *Erškėčių vainikas: rinkt. proza, esė, kritika*. V., 1992.
Herbačiauskas J. A. Meilė ir Moteris. XIII kapinynų simfonija.
<http://www.tekstai.lt/buvo/tekstai/herbacia/index.htm>

Literatūra

1.

Narušienė V. Draugijos „Rūta“ idėjos ir veikla Krokuvoje bei Lietuvoje. *Žodžio laisvė*. V., 2004.

Narušienė V. Kultūros, meno ir literatūros problemos lenkiškuose Krokuvos laikotarpiu J. A. Herbačiausko raštuose. *Respectus Philologicus*, 2007, Nr. 12 (17).

www.cceol.com/asp/asp/getdocument.asp?logid=5&id=8f4480fc-5ddb-45d4-80e4-c4ebe4aed3ad

Narušienė V. Juozapo Albino Herbačiausko ruduo. *Naujasis Židinys—Aidai*. 2006, Nr. 11.

www.aidai.lt/db/get_file_nza_article.php?id=779

Vaitkevičiūtė E. *Žinomas nežinomas Juozapas Albinas Herbačiauskas: J. A. Herbačiausko gyvenimo ir kūrybos pėdsakais*. K., 2007.

2.

Gabija, Krokava, 1907.

Gudaitis L. *Platėjantys akiračiai: Lietuvių literatūros spauda 1904 — 1917 m.* V., 1977.

Viliūnas G. *Literatūrinis gyvenimas Nepriklausomoje Lietuvoje (1918—1940)*. V., 1998.

Lietuvių literatūros enciklopedija (elektroninė versija 0,1). LLTI, 2001.

2—14.

Žėkaitė J. Iššūkis tradicijai: Juozapas Albinas Herbačiauskas. *Žėkaitė J. Modernizmas lietuvių prozoje*. V., 2002, p. 9—23.

Jurgutienė A. *Juozapas Albinas Herbačiauskas ir Friedrichas Nietzsche*. K., 1999.

Vaitkevičiūtė E. *Žinomas nežinomas Juozapas Albinas Herbačiauskas: J. A. Herbačiausko gyvenimo ir kūrybos pėdsakais*. K., 2007.

14.

Esė. *Pagrindinės moderniosios literatūros sąvokos*. V., 2000, p. 110—113.

5. Simbolizmo poezijos akiračiai

5.1. Rusų simbolizmo bruožai, įtaka lietuviškajam simbolizmui.

5.2. Jurgis Baltrušaitis: estetika, rusiškoji ir lietuviškoji poezija.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Trijų meno pakopų, kūrybos samprata J. Baltrušaičio estetikoje.
2. J. Baltrušaitis ir rusų simbolistai.
3. J. Baltrušaičio rusiškųjų ir lietuviškųjų eilėraščių tematikos palyginimas.
4. Folkloriškumas J. Baltrušaičio eilėraščiuose.
5. Nuodėmės, nuopuolio samprata J. Baltrušaičio ir prancūzų simbolistų eilėse.
6. Tylos motyvai ir prasmė J. Baltrušaičio estetikoje ir eilėse.
7. Kūrybos ir kūrėjo simbolika: soliarinė ir marinistinė J. Baltrušaičio poetika.
8. Dievo motyvas ir krikščioniškoji simbolika J. Baltrušaičio tekstuose.
9. Laiko samprata ir raiška: akimirkos ir amžinybės simbolika J. Baltrušaičio estetikoje ir eilėse.
10. Mitų transformacija J. Baltrušaičio eilėse.
11. Erdvės išgyvenimas ir vaizdavimas J. Baltrušaičio tekstuose.
12. Impresionistinė technika: sielos peizažas J. Baltrušaičio tekstuose.

Šaltiniai

1.

Baltrušaitis J. *Apimti žmogų iki dugno: estetika, literatūros kritika, vertinimai*. V., 2001.

2—12.

Балтрушайтис Ю. *Лилия и Серп*. Москва, 1989.

Baltrušaitis J. *Lelija ir Pjantuvai: poezija*. V., 1997.

Балтрушайтис Ю. *Дерево в огне*. Вильнюс, 1983.
Baltrušaitis J. *Kalba su lemtimi: rusiškoji poezija*. V., 2007.
Baltrušaitis J. *Žemės laiptai. Kalnų takas: elegijos, giesmės, poemos*. V., 1973.
Baltrušaitis J. *Poezija*. V., 1967.
Baltrušaitis J. *Poezija*. V., 2004.
Iš sidabro amžiaus lyrikos. K., 2002.
Lietuvių simbolizmo poezija. V., 2005.

Literatūra

1.

Baltrušaitis J. *Apimti žmogų iki dugno: estetika, literatūros kritika, vertinimai*. V., 2001.
Lindė-Dobilas J. *Ars cognoscens, Lindė-Dobilas J. Į slėpiningąjį dvasios pasaulį*. V., 1996, p. 344—380.
Tapinas L. *Imk, klajokli, žibintą vilties*. V., 2000.
Žukauskienė O. Jurgio Baltrušaičio intelektualinės biografijos vingiai. http://www.litlogos.lt/149/logos49_zukauskiene.pdf

2.

Daujotytė V. Rusų simbolizmas ir J. Baltrušaičio estetinės pažiūros, *Literatūra*. 1971. T.14 (1).

3—4.

Daujotytė V. *Su Jurgiu Baltrušaičiu*. V., 1994.
Daujotytė V. *Lyrikos būtis*. V., 1987.
Jurgis Baltrušaitis: poetas, vertėjas, diplomatas. V., 1999.

5—12.

Daujotytė V. Jurgio Baltrušaičio metaforos—simboliai. <http://www.tekstai.lt/index.php/zurnalas-metai/111-2005-m-nr-10-spalis/178-viktorija-daujoty-jurgio-baltruaiio-metaforossimboliai>.
Keliuotis J. Jurgis Baltrušaitis — minties ir pastangos poetas. *J. Keliuotis, Meno tragižmas*. V., 1997.
Sruoga B. Nesialomos gyvybės poetas, *B. Sruoga*. T. 8. V., 2002.
Vasilevičiūtė I. Prasmės atsiradimas ir modifikacijos J. Baltrušaičio poezijoje. *Tekstas ir kontekstas: prasmės formavimasis*. K., 2004.
Vasilevičiūtė I. J. Baltrušaičio eilėraščiai: prasmės, kalbos ir konteksto ryšiai. *Tekstai ir kontekstai: kalbos judesys*. K., 2005.

5.3. Balio Sruogos asmeninio gyvenimo ir kūrybos sąsajos. Literatūros kritika: modernizmo samprata, kūrybos kategorija, kultūros atnaujinimo linkmės. Poezija — tarp tradicijos ir modernumo: *Saulė ir smiltys* (1920), *Dievų takais* (1923), *Miestas* (1922), *Giesmės Viešnelei Žydriajai* (1945—1946).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Kūrybos fenomenas pagal B. Sruogą.
2. Meno suvokimas ir aiškinimas pagal B. Sruogą.
3. B. Sruoga — atidus literatūros kritikas.
4. Modernios literatūros samprata B. Sruogos kritikos straipsniuose.
5. Balio Sruogos poezijos ir asmeninio gyvenimo sąsajos: laišakai, prisiminimai ir jaunystės poezija.
6. Soliarinė poezija kaip jungtis tarp Balio Sruogos ir Konstantino Balmonto poetinių pasaulių.
7. Kūrybos ir kūrėjo simbolika: soliarinė ir marinistinė poetika B. Sruogos ankstyvosiose eilėse.
8. B. Sruogos ir P. Verlaine'o poetinės sąsajos.
9. Impresionistinė technika: sielos peizažas ankstyvosiose B. Sruogos eilėse.
10. Kontroversiškas Dievo motyvas B. Sruogos eilėse.
11. *Correspondences* raiška, menų sintezės bandymai B. Sruogos eilėse.
12. Poetiškumo, muzikalumo, lyrizmo realizacija B. Sruogos eilėse.
13. Kalbos naujovės B. Sruogos eilėse.
14. Folkloriškumas B. Sruogos eilėraščiuose.
15. Ekspresionistinis miesto vaizdavimas B. Sruogos *Mieste*.
16. Tylos motyvas B. Sruogos vėlyvosiose eilėse.
17. B. Sruogos meilės samprata: platoniškoji, fatališkoji, erotinė.
18. Balio Sruogos poetinio pasaulio sąsajos su prancūzų simbolizmu.
19. Balio Sruogos vertimų aprėptis ir problematika.

Šaltiniai

1. Sruoga B. Apie amžiną gyvatą ir slėpinius. *Šiaurės Atėnai*, 1996 sausio 27.
- Sruoga B. Apie kalbininkus ir rašytojus. *Sruoga B. Raštai*. T. 7. V., 2001, p. 216—217.
2. Sruoga B. Kaip žiūrėti meno veikalų. *Sruoga B. Raštai*. T. 6. V., 2001, p. 455—463.
3. Sruoga B. Keletas minčių Jurgio Savickio „Šventadienio sonetus“ paskaicius. *Sruoga B. Raštai*. T. 6. V., 2001, p. 426—454.
- Sruoga B. Savickio kūrybos bruožas. *Sruoga B. Raštai*. T. 7. V., 2001, p. 334—340.
- Sruoga B. Baltrušaičio „Ramunėlė“. *Sruoga B. Raštai*. T. 7. V., 2001, p. 281—284.
4. Sruoga B. Gyvenimo skeveldrose. *Sruoga B. Raštai*. T. 6. V., 2001, p. 12—16.
- Sruoga B. Po velėna pumpurėlis. *Sruoga B. Raštai*. T. 6. V., 2001, p. 103—117.
- Sruoga B. Skeveldros. *Sruoga B. Raštai*. T. 6. V., 2001, p. 94—98.
- Sruoga B. Sūkuriuose. Žemaitės 70 metų pagarbai. *Sruoga B. Raštai*. T. 6. V., 2001, p. 99—102.
- 5—18. Sruoga B. *Raštai*. T. 1: Poezija. V., 1996.
- Lietuvių simboliško poezija*. V., 2005.
19. Sruoga B. *Raštai*. T. 5, kn. 1: Vertimai. V., 1998.

Literatūra

1—4.

- Karmalavičius R. Priekabasis maestro: B. Sruogos gimimo 100-osioms metinėms. *Dialogas*, 1996 vasario 2.
- Samulionis A. B. Sruoga kritikas: laikas ir individualybė. *Sruoga B. Verpetai ir užuovėja*. V., 1990, p. 3—14.
- Kvietkauskas M. Tebūnie valia tavo [B. Sruogos gimimo 100-osioms metinėms]. *Metai*, Nr. 2, 1996, p. 86—93.
- Sereikienė G. Moderniojo meno samprata Balio Sruogos literatūros kritikoje. *Literatūra E—1*, 2003, prieiga per internetą <http://www.literatura.lt>.

- Sereikienė G. Mitologiškumo ir modernybės sintezė B. Sruogos kritikos ir lyrikos tekstuose. *Tekstas ir kontekstas: prasmės formavimasis*. K., 2004, p. 56—62.
- Sereikienė G. Keletas B. Sruogos — poeto, kritiko, profesoriaus, dramaturgo — bruožų, *Literatūra ir menas*. 2003 liepos 18.
- Sereikienė G. Nenoriu būti formula... *Literatūra ir menas*, 2002 kovo 8.
- 5.**
- Brogienė R. Balys Sruoga ir Unė Babickaitė-Graičiūnienė. *Metai*, Nr.1, 1996, p.107—117.
- Balys Didysis: Prisiminimai apie Balį Sruogą*. V., 1997.
- Balys Sruoga mūsų atsiminimuose*. V., 1996.
- 6—7.**
- Bankauskaitė-Sereikienė G. Soliarinė Balio Sruogos tekstų poetika. *Filologija. Teksto lingvistika ir poetika*. Šiauliai, 2006, p. 8—15.
- Bankauskaitė-Sereikienė G. Balio Sruogos lyrika. *Bankauskaitė-Sereikienė G. Balys Sruoga — tarp tradicijos ir modernumo*. V., 2008, p. 147—154.
- 8.**
- Bankauskaitė-Sereikienė G. Balio Sruogos vertimų polifonija. *Bankauskaitė-Sereikienė G. Balys Sruoga — tarp tradicijos ir modernumo*. V., 2008, p. 101—116.
- 9.**
- Bankauskaitė-Sereikienė G. Erdvės ir laiko raiška Balio Sruogos poezijoje. *Žmogus kalbos erdvėje* 4. K., 2005, p. 144—152.
- 11.**
- Mykolaitytė A. Menų sintezės idėja XX a. pradžios lietuvių literatūroje. *Literatūros ir kitų menų sąveika*. V., 2005, p. 148—157.
- 12.**
- Bankauskaitė-Sereikienė G. Balio Sruogos lyrika. *Bankauskaitė-Sereikienė G. Balys Sruoga — tarp tradicijos ir modernumo*. V., 2008, p. 162—173.
- 13.**
- Valentas S. Simbolizmas yra amžinas. *Valentas S. Lingvistinis pasaulis poezijoje*. V., 1997, p. 102—111.

- Orentaitė G. Folklorinės leksikos įtaka B. Sruogos poetiniam žodynui. *Literatūra*, t. XX (1), 1978, p. 50—62.
- Sereikienė G. Kalbos reforma B. Sruogos lyrikoje. *Tekstai ir kontekstai: kalbos judesys*. V., 2005, p. 183—188.
- 14.**
- Daujotytė V. *Trys sakiniai*. K., 1997, p. 106—116.
- Zaborskaitė V. Balys Sruoga „Pjovėjas“. *Zaborskaitė V. Eilėraščių menas, Interpretacijos*. V., 2002, p. 76—82.
- 15.**
- Tūtlytė R. Gairė į ekspresionizmą B. Sruogos poezijoje, *Literatūra*, t. XXII (1), 1980.
- Bankauskaitė-Sereikienė G. Balio Sruogos lyrika. *Bankauskaitė-Sereikienė G. Balys Sruoga — tarp tradicijos ir modernumo*. V., 2008, p. 174—180.
- 17.**
- Sereikienė G. Meilės tema B. Sruogos lyrikoje. *Žmogus kalbos erdvėje 2*. K., 2002, p. 245—250.
- 18.**
- Sereikienė G. Balio Sruogos lyrika simbolizmo kontekste. <http://images.katalogas.lt/maleidykla/lit24/L-53.pdf>
- Šilbajoris R. Balys Sruoga ir simbolistai. *Balys Sruoga: Kūrybos studijos ir interpretacijos*. V., 2001, p. 53—72.
- Naujokaitienė E. Balio Sruogos poezija ir simbolizmo definicijos problema. *Balys Sruoga: Kūrybos studijos ir interpretacijos*. V., 2001, p. 73—80.
- 19.**
- Bankauskaitė-Sereikienė G. Balio Sruogos vertimų polifonija. *Bankauskaitė-Sereikienė G. Balys Sruoga — tarp tradicijos ir modernumo*. V., 2008, p. 101—116.
- Sereikienė G. Vertėjas Balys Sruoga — kultūrų dialogo dalyvis. *Komparatyvistika ir kultūros savivoka*. V., 2004, p. 235—242.

- 5.4. Lietuviškojo simbolizmo kelio paieškos Vinco Mykolaičio-Putino tekstuose: ankstyvoji poezija, *Tarp dviejų aušrų* (1927).
- 5.5. Leono Skabeikos tekstų simbolistiškai ekspresionistinis variantas: *Po juodo angelo sparnais* (1928).

Temos interpretacijai ir seminaro objektai

1. Meno samprata V. Mykolaičio-Putino estetikoje.
2. Menininko, kūrėjo samprata, rašančiojo saviprata V. Mykolaičio-Putino estetikos ir poetiniuose tekstuose.
3. V. Mykolaitis-Putinas ir I. Kantas: nuostabos poetika.
4. Ch. Baudelaire'o pėdsakai V. Mykolaičio-Putino eilėse: nuobodulio, splino, kančios simboliai.
5. Erdvės išgyvenimas ir vaizdavimas V. Mykolaičio-Putino eilėraščiuose.
6. V. Mykolaitis-Putinas ir rusų simbolistai.
7. Dievo traktuotė ir krikščioniškoji simbolika V. Mykolaičio-Putino eilėraščiuose.
8. Keleivio, kelionės motyvo prasmė V. Mykolaičio-Putino tekstuose.
9. Muzikos, skambėjimo, melodijos, tylos—garso reikšmė V. Mykolaičio-Putino poezijoje.
10. Meilės ir moters samprata ir refleksija V. Mykolaičio-Putino eilėraščiuose.
11. Gamtos kontempliacija V. Mykolaičio-Putino poezijoje.
12. Prancūzų simbolistinių tekstų atgarsiai L. Skabeikos eilėraščiuose.
13. Kuriančiojo saviprata ir kūrybos reikšmė L. Skabeikos poezijoje.
14. Laiko samprata ir raiška L. Skabeikos eilėraščiuose.
15. Meilės ir moters vaizdiniai bei refleksija L. Skabeikos eilėraščiuose.
16. Gamtos ir miesto simbolikos santykis ir raiška L. Skabeikos tekstuose
17. Maišto, socialinių motyvų prasmė L. Skabeikos poezijoje.

Šaltiniai

1—2.

Mykolaitis-Putinas V., Gyvenimas ir poezija. *Lietuvių literatūros kritika 1918—1940*. T. 2, V., 1972, p. 305—312.

Mykolaitis-Putinas V. Gyvenimas ir poezija. *Mykolaitis-Putinas V. Raštai. Estetika*. V., 1989.

3—10.

Mykolaitis-Putinas V. *Raštai*. T. 1. Poezija. V., 1999.

11—16.

Skabeika L. *Vidurnakčių aikštėse*. V., 1964.

Literatūra

1—2.

Bučys A. Kritikas V. Mykolaitis-Putinas — mąstytojas ir maištautojas. *Mykolaitis-Putinas V. Literatūros vertybių ieškant*. V., 1984.

Kostkevičiūtė I. Poeto ir mąstytojo keliu. *Mykolaitis-Putinas V. Raštai. Estetika*. V., 1989.

Lankutis J. V. Mykolaičio-Putino meninis pasaulis. *Mykolaitis-Putinas V. Raštai*. T. I. V., 1989, p.7—32.

3.

Tamošaitis R. Putinas ir modernioji epistema, *Literatūra ir menas*, 1997, birželio 2.

Daunys V. Filosofiskumas Vinco Mykolaičio-Putino poezijoje. *Krantai* 3/4, 2002.

Putinas — gyvenimo ir kūrybos akiračiai. V., 1996.

4

Sauka D. *Fausto amžiaus epilogas*. V., 1998.

5.

Žmuida E. Iš žvilgančių bokštų (V. Mykolaičio-Putino eilėraštis „Tarp dviejų aušrų“). *Darbai ir dienos*, 3(12), 1996.

6—9.

Daujotytė V. *Vinco Mykolaičio-Putino lyrika*. V., 1988.

Daujotytė V. *Putinas: pasaulėvaizdžio kontūrai: kūrybos studija*. V., 2003.

Lankutis J. *Vinco Mykolaičio-Putino kūryba*. V., 1986.

Žmuida E. *Disonansų būtis: Vinco Mykolaičio-Putino poezijos interpretacijos*. V., 2007.

Peluritytė A. *Lietuvių lyrikos tradicija: pasaulėvaizdžio dominantės Maironio, Vinco Mykolaičio-Putino, Salomėjos Nėries, Jono Aisčio, Henriko Radausko kūryboje*. V., 2003, p. 56—89.

Tūtlytė R. *Išliekanti lyrika: XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita*. V., 2006, p. 18—25.

10.

Žmuida E. V. Mykolaičio-Putino meilės lyrika.

http://images.katalogas.lt/maleidykla/Lit71/Lit_074_087.pdf

11.

Satkauskytė D. Gamtos vieta ir vertė Vinco Mykolaičio–Putino bei Jono Aisčio poezijoje, *Lietuvių raštijos ir istorijos studijos. Vertybių raiška literatūroje*. T. 2, 2005, p. 132—142.

12—16.

Venclova A. *Laikas ir rašytojai*. V., 1958, p. 202—212.

Raila B. *Paguoda*, 2. London, 1974, p. 164—207.

Kubilius V. *XX amžiaus lietuvių poetai*. K., 1980, p. 195—207.

- 5.6. Imažizmo teorija ir kūryba, Ezra Poundo kūrybos bruožai.
5.7. Tarp klasicizmo, imažizmo ir simbolizmo — Thomas Stearns Eliotas: eilėraščiai *Alfredo Prufroko meilės daina* (*The Love Song of J. Alfred Prufrock*, 1915), esė *Tradicija ir individualus talentas* (*Tradition and the Individual Talent*, 1919), poema *Bevaisė žemė* (*The Waste Land*, 1922).

Temos interpretacijai ir seminaro objektai

1. Tradicijos ir kūrėjo; talento ir individualumo sampratos T. S. Elioto esė.
2. Kūrybos, žodžio samprata, santykis su romantizmu T. S. Elioto eilėse.
3. Poetinio vaizdo autonomija, depersonalizacija, objektyvaus koreliato raiška T. S. Elioto tekstuose.
4. Muzikos ir muzikalumo įvaizdžiai bei simboliai, gamtos muzika *vs* miesto muzika, garso santykis su tyla, muzikinė T. S. Elioto eilėraščių struktūra (pasirinkto eilėraščio analizė pagal simfonijos, sonatos, litanijos struktūrą).
5. Ritmo ir rimo santykis su „kietu“ žodžiu T. S. Elioto eilėse.
6. Bevaisės žemės simbolika T. S. Elioto tekstuose.
7. Mitologinių motyvų, temų panaudojimas ir reikšmė T. S. Elioto eilėraščiuose.
8. Gėlių ir spalvų simbolika T. S. Elioto eilėraščiuose.
9. Ironijos raiška T. S. Elioto tekstuose.
10. Sąmonės srauto raiškos ypatybės T. S. Elioto kūryboje.

Šaltiniai

1.

Eliotas T. S. Tradicija ir individualus talentas. *Poetika ir literatūros estetika*. T. 2. V., 1989, p. 257—263.

2—9.

Eliot T. S. *Selected Prose of T. S. Eliot*. London, 1987.

Eliotas T. S. *Pavasaris žiemos vidury: Eilėraščiai ir poemos*. V., 1991.

Eliotas T. S. Poezija. <http://minciu-pasaulis.net/eilerasciai.php>

XX a. Vakarų poetai. V., 1969.

Literatūra

1—3.

Sauka D. T. S. Eliotas ir modernybė, *Metai*, 1999, spalio mėn. (Nr. 10).

Tarp klasicizmo ir modernizmo, *Šiaurės Atėnai*, 1998 lapkričio 14.

T. S. Eliot — žmogus ir poetas.
http://aidai.us/index.php?option=com_content&task=view&id=4538&Itemid=329

XX a. Vakarų literatūra. I d. 1900—1945. V., 1994, p. 236—247.

Baužytė G. Sąmonės krizės atspindys T. S. Elioto poezijoje, *Literatura*, 1982, Nr. 4.

Early Twentieth-Century Britain. Ed. B. Ford. Cambridge, 1996.

Radvila G. Aistros dėl Elioto, *Literatūra ir menas*, 1991 vasario 16.

4—5.

Geniušienė I. G. “Our Concern was Speech...”. Features of English Modernism, *Darbai ir dienos*, Nr. 5 (14), 1997.

Nicolosi J. R. Eliotas ir muzika, *Krantai*, 1998, Nr. 4.

6—10.

Geda S. T. S. Eliotas ir bevaisės žemės žiedai, *Šiaurės Atėnai*, 1992 vasario 21.

Geniušienė I. G. *Anglo-American poetry of high modernism*. V., 2004.

Judelevičius D. Negailėtingas poeto skalpelis, *Pergalė*, 1972, Nr. 1.

6. Modernumo paieškos dramaturgijoje

6.1. XX amžiaus pradžios ir I pusės lietuvių dramaturgijos tekstai ir problemos. Profesionalaus teatro situacija.

6.2. Tautinės tapatybės vaizdiniai istorinėse dramose. Maištaujančio herojaus drama Vinco Krėvės *Šarūne* (1911). Istorijos demitologizavimas dramoje *Skirgaila* (1924).

6.3. Tragiškosios herojaus patirties vaizdavimas Vinco Mykolaičio-Putino dramose *Žiedas ir Moteris* (1925), *Valdovas* (1929).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Istorinė herojaus savimonė V. Krėvės dramose.
2. Papročių ir religijos sankirta V. Krėvės dramose.
3. Valdovo ir asmenybės santykio problema V. Krėvės dramose.
4. Kaltės motyvas ir prometėjizmo raiška V. Krėvės dramose.
5. Meilės ir pareigos santykis V. Krėvės dramose.
6. Kūrybiškumas ir pasirinkimas V. Mykolaičio-Putino dramose.
7. Moters paveiklo kūrimas V. Mykolaičio-Putino dramose.
8. Retrospekcija ir paslapties motyvas V. Mykolaičio-Putino dramose.
9. Tragedijos žanro bruožai V. Mykolaičio-Putino dramose.
10. H. Ibseno, M. Maeterlincko dramų pėdsakai V. Krėvės ir V. Mykolaičio-Putino dramose.

Šaltiniai

Krėvė V. *Rinktiniai raštai. T. 2. Dramos. V.*, 1982.

Mykolaitis-Putinas V. *Raštai. T. 3. Dramos. V.*, 1998.

Bendroji temos literatūra

Blekaitis J. Iš mūsų teatro praeities. *Metmenys* 55, p. 141—162.

Trinkūnaitė Š. Lietuvių istorinės dramos pradžia: lenkiškos ištakos ir lietuviškos korekcijos.

http://images.katalogas.lt/maleidykla/Men54/Men_041_045.pdf

Trinkūnaitė Š. Istorinė tarpukario Lietuvos dramaturgija: naujumo ir konservatyvumo sankryžoje.

http://images.katalogas.lt/maleidykla/men44/Men001_007.pdf

Lankutis J. Istorinė drama ir istorinė savimonė. *XX amžiaus lietuvių literatūra: straipsnių rinkinys*. V., 1994.

Literatūra

1—5.

Martišiūtė A. *Pirmasis lietuvių dramaturgijos šimtmetis*. V., 2006, p. 163—186, 221—240.

Daunys V. V. Krėvės pasaulyje, *Pergalė*, 1983. Nr. 8.

Lankutis J. *Lietuvių dramaturgijos tyrinėjimai*. V., 1988, p. 151—191.

Pabarčienė R. *Šekspyro trauka: Krėvės „Skirgailos“ analizės etudai*. V., 2002.

Tamošaitis R. *Kelionė į laiko pradžią: indų idealizmas, Vydūnas, Krėvė*. V., 1998.

Česnulevičiūtė P. *Vincas Krėvė*. K., 1982.

Zalatorius A. *Vincas Krėvė*. V., 2003.

Kubilienė R. Indiškasis „Šarūno“ aspektas. *Literatūra*. T. XXX (1). V., 1988, p. 19—26.

6—9.

Martišiūtė A. *Pirmasis lietuvių dramaturgijos šimtmetis*. V., 2006, p. 187—220.

Lankutis J. *Lietuvių dramaturgijos tyrinėjimai*. V., 1988, p. 192—214.

6.4. Konceptualiosios dramaturgijos ir teatro stiliškos paieškos Vydūno dramoje *Probočių šešėliai* (1908).

6.5. Nauja dramatinio koncepcija Balio Sruogos istorinėje kronikoje *Milžino paunksmė* (1932).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Žmogaus pašaukimo problema Vydūno dramose.
2. Istorijos samprata ir vertinimas Vydūno dramose.
3. Retrospekcija ir paslapties motyvas Vydūno dramose.
4. Vydūno pjesės-sapno bruožai, sąsajos su A. Strindbergo pjesėse.
5. Asmenybės tautinė saviprata ir pasiaukojimo prasmė B. Sruogos dramoje.
6. Istorijos nuvainikavimas, lyrinės ironijos panaudojimas B. Sruogos dramoje.
7. B. Sruoga ir W. Shakespeare'as.
8. Sruogiškasis teatro atnaujinimo kelias: poetinio teatro koncepcija.

Šaltiniai

Vydūnas. *Dramos*. V., 2005.

Sruoga B. *Raštai*. T. 2. *Dramos*. V., 1996.

Sruoga B. *Apie tiesą ir sceną: Straipsniai apie teatrą*. V., 1994.

Sruoga B. Teatro romantika, *Kultūros barai*, 1968, Nr. 10, p. 61.

Literatūra

1—3.

Butkus V. Gyvas veikėjas ar sąlyginė figūra? Symbolistinio neoromantizmo poetika lietuvių dramaturgijoje. *Darbai ir dienos*. 1996. T. 3 (12).

Martiškaitė A. *Pirmasis lietuvių dramaturgijos šimtmetis*. V., 2006, p. 282—295.

Lankutis J. *Lietuvių dramaturgijos tyrinėjimai*. V., 1988, p. 122—150.

Tamošaitis R. *Kelionė į laiko pradžią: indų idealizmas*, Vydūnas, Krėvė. V., 1998.

4.

Juodvalkytė D. Sapnas XIX a. pab. – XX a. pr. lietuvių prozoje: sąlygiškumo ir psychologizmo santykis. *Literatūra*. 1989. Nr. 31(1).

5—8.

Martišiūtė A. *Pirmasis lietuvių dramaturgijos šimtmetis*. V., 2006, p. 241—247, 315—318.

Lankutis J. *Lietuvių dramaturgijos tyrinėjimai*. V., 1988, p. 306—336.

Dramaturgija ir jos kontekstai. *Kūrybos studijos ir interpretacijos: Balys Sruoga*. V., 2001, p. 81—117, 147—155.

Samulionis A. *Balys Sruoga — dramaturgijos ir teatro kritikas*. V., 1968.

6.6. Meno ir tikrovės santykio problema Luigi Pirandello dramose: *Šeši personažai ieško autoriaus (Sei Personaggi Cerca d'Autore, 1921)*, *Henrikas IV (Enrico IV, 1922)*.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. L. Pirandello kūrybos pagrindinio veikėjo bruožai: nereikalingo žmogaus, nepritapėlio tema.
2. Tikrovės vaizdavimas (autoriaus, pasakotojo požiūris), tikrovės suvokimas (veikėjo požiūris) L. Pirandello dramose.
3. Meninės tikrovės kūrimas veikėjo vaizduotėje, jos santykis su realiąja tikrove, veidrodžio principo ir motyvo realizacija kūryboje.
4. Teatriškumo, kaukės svarba dramose, antrininko paveikslas L. Pirandello dramose.
5. Teatro teatre tema, aktorystės motyvas L. Pirandello dramose.
6. Maskarado, karnavalo, *commedia dell'arte* elementai, kaukės motyvas L. Pirandello dramose.
7. Likimo svarba, fatališkumo motyvas L. Pirandello dramose.

Šaltiniai

Pirandelas L. Henrikas IV. *XX a. Vakarų dramos*. V., 1986, p. 141—200.

Dramos. Judžinas O`Nilas, Luidžis Pirandelas, Augustas Strindbergas, Alfredas Žari. V., 1973.

Literatūra

XX a. Vakarų literatūra. I d. 1900—1945. V., 1994, p. 302—306.

Apie Luigi Pirandello kalbasi Astrida Petraitytė ir Galina Baužytė-Čepinskienė.

http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3009&kas=straipsnis&st_id=506

[4](#)

6.7. Žmogaus kova su savo likimu Eugene'o O'Neillo dramose: *Meilė po guobomis (Desire Under the Elms, 1924), Elektra skirta gedėti (Mourning Becomes Electra, 1931).*

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Graikų tragedijos sampratos įtakos, motyvų atspindžiai, įvaizdžių transformacija E. O'Neillo dramose.
2. Nyčiškosios „valios valdyti“ motyvas E. O'Neillo kūryboje.
3. Froidistinės teorijos atspindžiai veikėjų paveiksluos: pagrindinio veikėjo dvilypumas, vidinė kova su savo prigimtimi, sąmone.
4. Šekspyriškosios dramos pėdsakai E. O'Neillo dramose.
5. Psichologinė analizė E. O'Neillo dramose.
6. Eksespresionizmo apraiškos E. O'Neillo dramoje.
7. Pasakojimo ypatybės (dialogo, monologo, sąmonės srauto santykis su pasakojimu, aprašymu, replikomis, remarkomis) O'Neillo dramose.

Šaltiniai

O'Nilas J. Elektra skirta gedėti. *XX a. Vakarų dramos*. V., 1986, p. 313—478.

Dramos. Judžinas O'Nilas, Luidžis Pirandelas, Augustas Strindbergas, Alfredas Žari. V., 1973.

Literatūra

XX a. Vakarų literatūra. I d. 1900—1945. V., 1994, p. 306—305.

Pavilionienė A. M. Eugene O'Neillo tragedijos gimimas. *Pavilionienė A. M. Lyčių drama*. V., 1998, p. 208—290.

J. B. Kūrybos pasauly literatūra.

http://aidai.us/index.php?option=com_content&task=view&id=6250&Itemid=395

7. Avangardizmas. Lietuviškojo avangardizmo specifika kūryboje ir periodikoje

7.1. Avangardizmo samprata.

7.2. Lietuviškojo avangardizmo ištakos, priešstata simbolizmui, estetikos ir kūrybos ypatumai. Literatūrinis sąjūdis *Keturi vėjai*.

7.3. Kazio Binkio ankstyvoji lyrika: nuo jugendo link avangardizmo *Eilėraščiai* (1920), pavasario ir jaunystės paradigma, dadaistinės revoliucijos programa *100 pavasarių* (1923).

7.4. Lietuviškumo integracija į Europą: Juozo Tysliavos *Žaltvykslės* (1922), *Traukinys* (1923), *Nemuno rankose* (1924), *Auksu lyta* (1925), *Tolyn* (1926).

7.5. Ekspresionizmo poetika ir stilistika, erotiškumas Salio Šemerio poezijos makabreskoje *Mirties mirtis*, knygoje *Granata krūtinėj* (1924).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Avangardistinės programos realizacija K. Binkio eilėse.
2. Vėjų—viesulų—jaunystės paradigma K. Binkio tekstuose.
3. K. Binkio oratorinio eilėraščio bruožai (plakatiška raiška, stilių maišymas, ironija, prozaizmai, miestiškos civilizacijos leksika).
4. Bravūriškumas ir rafinuotos individualybės elegancija, žaidybinės kilmės estetika J. Tysliavos poezijoje.
5. Kūrybos atvirumas ir dinamika J. Tysliavos tekstuose.
6. Neoromantizmo, modernizmo ir avangardizmo stilistikos sulydymas J. Tysliavos poezijoje.
7. Meilė ir moteris, erotikos raiška S. Šemerio tekstuose.
8. Avangardistinis cinizmas ir poza S. Šemerio eilėraščiuose.

9. Šoko estetika, obsceniškumas, meninės formos efektai S. Šemerio *Mirties mirty*.
10. Laiko ir erdvės suvokimas bei vaizdavimas S. Šemerio tekstuose.

Šaltiniai

- Binkis K. *Poezija*. V., 1963.
Binkis J. *Raštai*. V., 1973.
Tysliava J. *Nemuno rankose*. V., 1967.
Šemerys S. *Granata krūtinių*. V., 1969.
„Keturių vėjų“ poezija. V., 2007.
Keturi vėjai. Nr. 1—4. <http://www.tekstai.lt/index.php/literatriniai-sidiai.html#catid436>
XX a. I pusės lietuvių poezija. V., 2005.

Bendroji temos literatūra

- Keturakis S. *Avangardizmas XX amžiaus lietuvių poezijoje*. V., 2003, p. 35—88.
Striogaitė D. *Avangardizmo kūryboje. Lietuvių literatūra. 3-iasis dešimtmetis*. V., 1998.
Zurcher Ch. *Lietuvių avangardo pavasaris*. V., 1998.
Galiniš V. *Naujos kryptys lietuvių literatūroje*. M., 1974.
Susidvejinusi sąmonė 20 a. pradžios lietuvių avangardo poezijoje. <http://www.spauda.lt/skaityti/manifest/avang.htm>
Vaisvalavičienė K. Miesto metaforos gimimas lietuvių ir latvių poezijoje. *Tekstas ir kontekstas: prasmės formavimas*. K., 2004.
„Keturvėjininkų“ atsiminimai. *Literatūra ir kalba*. V., 1977. T. 14.

Literatūra

1—3.

- Viliūnas G. Keturvėjininkų poetinės programos sandara. *Literatūra* E—2, 2002.
Kuzmickas V. *Kažys Binkis*. V., 1977.

Aistis J. *Milfordo gatvės elegijos*. V., 1991, p. 209—228.

Inis L. *Pasikinęs jauną vėją*. V., 1993.

4—6.

Karmalavičius R. Lietuviško eilėraščio faunas. *Literatūra ir menas*, 1993 sausio 30.

Galinis V. Šaknys ir atžalos. V., 1984, 148—165.

7—9.

Jonaitis M. Išsiūbuotas literatūros ir jūros. *Šemerys S. Pojūčių pėdsakai*. V., 1994, p. 7—21.

7.6. Maišto, aktyvumo poetika Antano Rimydžio eilių rinkiniuose *Mano Vėdos* (1924), *Knyga be vardo* (1926).

7.7. Žodžio, erotikos, mitologijos, literatūros aktualizavimas kubizmo priemonėmis Juozo Žlabio-Žengės kūryboje *Nervuota poema „Anykščių šilėlis“* (1930).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Avangardizmo ir simbolizmo poetikos elementai A. Rimydžio eilėraščių rinkinyje *Mano Vėdos*.
2. Avangardizmo bruožai A. Rimydžio eilėraščių rinkinyje *Knyga be vardo*.
3. Socialinė problematika A. Rimydžio poezijoje.
4. Deromantizuotų nuotaikų ir pavasariško gaivalo derinys J. Žlabio-Žengės eilėse.
5. Modernumo bruožai (šiuolaikinio žmogaus poetika, mąstymo dinamika), jų jungimas su liaudišku humoru J. Žlabio-Žengės tekstuose.
6. Rašymo technika, žodžio darymas J. Žlabio-Žengės *Nervuotoje poemoje „Anykščių šilėlis“*.
7. Karo tematika J. Žlabio-Žengės *Nervuotoje poemoje „Anykščių šilėlis“*.
8. Montažo principas J. Žlabio-Žengės *Nervuotoje poemoje „Anykščių šilėlis“*.

Šaltiniai

Žlabys-Žengė J. *Pavasarių gramatikos: Poezijos rinktinė*. V., 1992.

„Keturių vėjų“ poezija. V., 2007.

Keturi vėjai. Nr. 1—4. <http://www.tekstai.lt/index.php/literatriniai-sjdiai.html#catid436>

XX a. I pusės lietuvių poezija. V., 2005.

Literatūra

Juškaitis J. Pagyrimo vertas užsispyrėlis. *Lietuvos aidas*, 1992 rugsėjo 11.

7.8. Nuo eksperimentų ties absurdo riba iki „mažojo žmogaus“ paveikslų: Petro Tarulio apsakymų rinkinys *Mėlynos kelnės* (1927), esė *Nuovakarių skiauterys*.

7.9. Literatūrinis sąjūdis *Trečias frontas*.

7.10. Kazio Borutos avangardiškoji kūryba. *Namas Nr. 13* (1928).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Ekscentriškumas P. Tarulio esė *Nuovakarių skiauterys*.
2. Montažo panaudojimo būdai P. Tarulio esė *Nuovakarių skiauterys*.
3. Reportažo ir laikraštinės technikos elementai P. Tarulio esė *Nuovakarių skiauterys*.
4. „Mažojo žmogaus“ paveikslas P. Tarulio rinkinyje *Mėlynos kelnės*.
5. Pirmapradiškumo ir natūralumo išskėlimas P. Tarulio rinkinyje *Gyvas stebuklas*.
6. Moters-žvėries paveikslas, vaiko-žvėriūkščio paralelė P. Tarulio rinkinyje *Gyvas stebuklas*.
7. Formos įmantrybės, montažas, apvertimas P. Tarulio rinkinyje tekstuose.
8. Lietuviško berno „estetika“ ir „poetika“ K. Borutos ankstyvosiose eilėse.
9. Namo leitmotyvo reikšmės K. Borutos kūrinys *Namas Nr. 13*.
10. Tarpukario visuomenės vertybės ir jų vertinimas K. Borutos kūrinys *Namas Nr. 13*.
11. Modernus Dievo mąstymas K. Borutos kūrinys *Namas Nr. 13*.

12. Vaizdo kūrimo būdai K. Borutos kūrinyje *Namas Nr. 13*.
13. Humoro formos ir absurdo logika K. Borutos kūrinyje *Namas Nr. 13*.
14. Ekspresionizmo poetika ir avangardistinis aktyvizmas K. Borutos kūrinyje *Namas Nr. 13*.

Šaltiniai

Tarulis P. *Gyvas stebuklas: Rinktinė*. V., 1993.

Keturi vėjai. Nr. 1—4. <http://www.tekstai.lt/index.php/literatriniai-sjdiai.html#catid436>

Trečias frontas. Nr. 1—3. Apie „Trečią frontą“: <http://www.tekstai.lt/buvo/tekstai/3frontas/index.htm>

„Trečio fronto“ poezija. V., 2007.

Boruta K. *Namas Nr. 13*. Ryga, 1928.¹

Literatūra

1—7.

Korsakas K. Petro Tarulio „Mėlynos kelnės“, *K. Korsakas, Literatūros kritika*. V., 1982.

Šiukščius V. Ar skaitysime Tarulį? *Metai*, 1999, Nr. 8-9.

Žekaitė J. *Modernizmas lietuvių prozoje*. V., 2002, p. 56—111.

Jurčiukonytė A. Keturvėjiška traukinė: teatriškas Petro Tarulio eksperimentas. *Darbai ir dienos*, 2003, Nr. 35, p. 153—165.

8—14.

Kazys Boruta. V., 2005.

Kubilius V. *Kazio Borutos kūryba*. V., 1980.

Venclova T. Apie „Trečią Frontą“ — be pagiežos, *T. Venclova, Tekstai apie tekstus*. Chicago, 1985.

Kubilius V. Lietuvių literatūros kontaktai su ekspresionizmu. *Literatūra ir kalba*. T. XV. V., 1978.

Žekaitė J. *Modernizmas lietuvių prozoje*. V., 2002, p. 56—111.

---

¹ Šaltinio kopiją turi dėstytoja.

7.11. Tarp *Keturių vėjų* ir *Trečio fronto*: Prano Morkūno dadaistinė, figūrinė poezija *šaipėrantas, dainuoja degeneratas* (1928—1930).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Kūrybos samprata, kūrėjo savivoka ir santykis su tradicija P. Morkūno tekstuose.
2. Keturvėjininkų kūrybinių principų realizacija P. Morkūno tekstuose.
3. Moters samprata ir traktuotė P. Morkūno tekstuose.
4. Erotikos diskursas P. Morkūno tekstuose.
5. Pirmapradiškumo (gamiškumo, biologiškumo, nesąmoningumo) apraiškos P. Morkūno tekstuose.
6. Komiškumo kūrimo būdai, absurdo logikos panaudojimas P. Morkūno tekstuose.
7. Eilių vizualumas, vaizdo „darymas“ P. Morkūno tekstuose.
8. Dadaizmo koncepcijos ir letrizmo programos realizavimas P. Morkūno tekstuose.
9. Nesąvokinės kalbos kūrimas, figūrinio eilėraščio darymas P. Morkūno tekstuose.

Šaltiniai

morkūnas p. *dainuoja degeneratas: dadaistiški imažistiniai eilėraščiai*. V., 1993.

Literatūra

Gudaitis L. Keistuolio likimas. *morkūnas p. dainuoja degeneratas: dadaistiški imažistiniai eilėraščiai*. V., 1993, p.

8. Ekspresionizmo ir egzistencializmo tendencijų sankirtos avangardistinėje prozoje

8.1. Vokiečių ekspresionistų kūrybos problematika.

8.2. Franzo Kafkos kūrybos problematika.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Ekspresionizmo poetika G. Heymo ir F. Kafkos kūrinuose.
2. Pagrindinio veikėjo susvetimėjimas, santykis su visuomene, visuomenės požiūris į „kitą“, kitoki F. Kafkos kūrinuose.
3. Veikėjo susidvejinimas, simboliškumas, marionetiškumas, psichologinės problemos F. Kafkos kūrinuose.
4. Kūrybos ir rašymo refleksija F. Kafkos kūrinuose.
5. Religija, tikėjimas, santykis su Dievu F. Kafkos kūrinuose.
6. Kaimo ir miesto vaizdavimas, jų metaforos ir simboliai F. Kafkos kūrinuose.
7. F. Kafkos kūrinių veikėjų santykis su gamta.
8. Laiko suvokimas ir vaizdavimas F. Kafkos kūrinuose.
9. Erdvės fragmentacija, pasakojimo planų kaita F. Kafkos kūrinuose.
10. Vidinio monologo bruožai F. Kafkos kūrinuose: veikėjo mąstymas ir jausmai.

Šaltiniai

Heym G. 1998. Pamišėlis. Vertė J. Mikutytė. *Literatūra ir menas*, 1998.04.04.

Kafka F. *Laiškas tėvui*. V., 1997.

Kafka F. *Procesas; Pilis: [romanai]; Novelės*. V., 1995.

Kafka F. *Procesas: [romanai]*. V., 1981.

Kafka F. *Pataisos kolonijoje: apsakymai*. K., 1994.

Literatūra

Bajarūnienė J. Patologinių būsenų sklaida vokiečių ekspresionizmo prozoje. *Respectus Philologicus*. Nr. 13 (18)A, 2008. www.cceol.com/asp/getdocument.aspx?logid=5&id=395579c3-79d7-43b9-aff9-71729bc701b8

Franco Kafkos mintys apie kūrybą. *Pergalė*, 1990, Nr. 11.

Gaižiūnas S. Kafkiškojo Gralio paslaptis. *Pergalė*, 1982, Nr. 3.

Šervenikaitė N. *Franca Kafka*. V., 2001.

8.3. Avangardizmas Jurgio Savickio novelių rinkiniuose *Šventadienio sonetai* (1922) ir *Ties aukštu sostu* (1928).

8.4. Visuomenės kritika ir trapios žmogaus egzistencijos atskleidimas Vinco Ramono novelių rinkinyje *Dailininkas Rauba* (1934).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. J. Savickio kūrinių stiliaus bruožai: poetinio realizmo atstovas, impresionistas ar ekspresionistas?
2. (Savi)ironiškasis J. Savickio novelių pasaulis.
3. Miesto kultūros vaizdavimas J. Savickio tekstuose.
4. Kultūrinių reminiscencijų įvairovė J. Savickio novelėse (pvz., biblinis diskursas, E. A. Poe kūryba, futuristų dailė ir pan.)
5. Grožio, estetiškumo samprata, meno ir bohemos traktuotė J. Savickio novelėse.
6. Žmogaus traktuotė (veikėjų simboliškumas, marionetiškumas, sąmonės ir kūno atsietumas, kaukės) J. Savickio novelėse.
7. Erotiškumo vaizduosena, moters paveikslas J. Savickio tekstuose.
8. Tamsiosios, iracionaliosios žmogaus pusės pavidalai (pvz., nuodėmės interpretacija, mirties simbolika) J. Savickio tekstuose.
9. J. Savickio kalbėjimo ypatybės: ekspresijos ir dinamikos kūrimo būdai, eseistinis rašymas.
10. Skriaudos motyvas bei turto—neturto prieštara J. Savickio novelėse.
11. J. Savickio kūrinių sąsajos su O. Wilde'o kūryba.
12. Kaimo ir miesto vaizdiniai V. Ramono tekstuose.
13. Socialinė kritika ir antihedonistinės nuostatos V. Ramono novelėse.
14. Erotinio prado raiška V. Ramono tekstuose.
15. Vaizdo kūrimas V. Ramono novelėse.
16. Dialogo kūrimas V. Ramono tekstuose: Aš ir Kitas.

17. Impresionizmo elementai J. Savickio ir V. Ramono novelėse.
18. Ekspresionizmo poetika J. Savickio ir V. Ramono novelėse.

Šaltiniai

- Savickis J. *Raštai*. T. 1. V., 1990.
- Jurgis Savickis. *Novelės*. Klasikinė lietuvių literatūra, antologija.
http://anthology.lms.lt/texts/35/main_1.html
- Ramonas V. *Dailininkas Rauba*. K., 1934.²
- Ramonas V. *Kapitonas Boruta*. www.tekstai.lt

Bendroji temos literatūra

- Burokas M. XX amžiaus trečiojo—ketvirtojo dešimtmečio populiarioji proza. *Literatūra* 37(1), 1999.
- Zalatorius A. *XX amžiaus lietuvių novelė*. V., 1980.
- Kubilius V. *XX amžiaus literatūra*. V., 1996.
- Zalatorius A. *Lietuvių apsakymo raida ir poetika*. V., 1971.

Literatūra

1—7.

- Žėkaitė J. *Jurgis Savickis*. V., 1994.
- Sauka D. *Jurgis Savickis: XX amž. lit. šifras*. V., 1994.
- Jurgis Savickis*. V., 2001.
- Apie Jurgį Savickį: Atsiminimai, dokumentai, kritika*. V., 2000.

6—9.

- Karmalavičius R. Traumuotos psichikos grožis: ankstyvoji Jurgio Savickio novelistika. *Karmalavičius R. Naujovėms gimstant: lietuvių literatūra XIX—XX amžių sandūroje*. K., 2000, p. 52—71.

12—13.

- Tyruolis A. Pakeliui su Vincu Ramonu. *Tyruolis A. Pažintis su rašytojais ir knygomis* (antroji knyga). K., 1997, p. 40—42.

---

² V. Ramono kūrinių kopijas turi dėstytoja.

Natkevičius, V. Vinco Ramono beletristika, *Aidai 1* (1980)
http://aidai.us/index.php?view=article&catid=84%3A8001&id=261%3A1&option=com_content&Itemid=926

14.

Janauskaitė V. Ir moterys, ir vyrai... Vinco Ramono erotika. *Darbai ir dienos*. 2003. T. 36.

15—17.

Kembrytė D. Vincas Ramonas — ryškus impresionizmo talentas. *Kauno laikas*. 1995 vasario 21.

Žekaitė J. Impresionizmas ir ekspresionizmas lietuvių prozoje, *Literatūra ir kalba* t. XIV. V., 1977, p. 7—163.

9. Impresionizmo, egzistencializmo ir feminizmo sąsajos prozoje

9.1. Žmoniškiosios prigimties sudėtingumas K. Hamsuno kūryboje.

9.2. Gyvenimo prie traukinio problematika Kazio Jankausko apsakymų ir apsakų rinkinyje *Dulkini batai* (1938).

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Pagrindinio veikėjo psichikos sudėtingumas K. Hamsuno romane *Badas*.
2. Meilės ir gamtos santykio raiška K. Hamsuno apysakoje *Panas*.
3. Gamtos ir kultūros santykis apysakoje *Viktorija*.
4. Veikėjų psichikos labilumas ir poelgių logika K. Hamsuno apysakoje *Viktorija*.
5. Meilės samprata K. Hamsuno romane *Meilė yra žiauri*.
6. Dinamikos, judesio (erdvės) raiška apysakoje K. Hamsuno *Viktorija*.
7. Laiko samprata ir impresionistinė raiška K. Hamsuno apysakoje *Viktorija*.
8. K. Jankausko kūrinių veikėjas — „naujųjų laikų romantikas“.
9. Egzistencinės problemos ir jų sprendimas K. Jankausko tekstuose.
10. Veikėjo impulsyvumo ir gamtos beribiškumo paralelės K. Jankausko kūriniuose.
11. Vyriškoji logika vs moteriškoji logika K. Jankausko kūriniuose.
12. Laiko samprata ir vaizduosena K. Jankausko tekstuose.
13. Technikos realiųjų sureikšminimas K. Jankausko kūriniuose.
14. Komunikacijos būdai K. Jankausko tekstuose: vidinis monologas, dialogas, sąmonės srautas.

15. Lyrinės išpažinties, savirefleksijos bruožai K. Jankausko kūrinuose.
16. Impresionizmo poetika K. Jankausko tekstuose.

Šaltiniai

- Hamsunas K. *Badas. Panas. Viktorija*. V., 1972.
Hamsunas K. *Bjornstjerne Bjornsonas. Badas. Panas*. V., 1987.
Hamsunas K. *Meilė yra žiauri*. V., 1994.
Hamsunas K. *Užžėlusiais takais*. K., 2001.
Hamsunas K. *Viktorija*. V., 2004.

Literatūra

1—7.

Impresionizmo atšvaitai Lietuvoje: Knutas Hamsunas ir Ignas Šeinius, Antanas Vaičiulaitis. V., 2007.

Gamžinkaitė-Mažūlienė R. Naujausioji kritika apie modernistinį diskursą ankstyvuosiuose Knuto Hamsuno romanuose. *Literatūra*, 2004, 46(5), p. 24—33.

Pokalbiai apie skandinavų rašytojus. V., 1998, p. 204-231.

8—12.

Bankauskaitė-Sereikienė, G. Tarpukario Lietuvos prozos modernėjimas. *Respectus Philologicus*, 2008, Nr. 13 (18)A.

Paleckis-Kaktavičius L. Stotys, kurios buvo lemtingos. *Šiaurės Atėnai*, 1996 gegužės 11, Nr. 19 (313).

Sprindytė J. *Lietuvių apysaka*. V., 1996.

Zalatorius A. *XX amžiaus lietuvių novelė*. V., 1980.

Zalatorius A. *Lietuvių apsakymo raida ir poetika*. V., 1971.

Kubilius V. *XX amžiaus literatūra*. V., 1996.

Macijauskienė M. Kazys Jankauskas — taip neseniai buvęs šalia...
[http://test.svs.lt/?Nemunas:Number\(65\):Article\(1059\)](http://test.svs.lt/?Nemunas:Number(65):Article(1059))

14—16.

Žekaitė J. Impresionizmas ir ekspresionizmas lietuvių prozoje. *Literatūra ir kalba*, t. XIV. V., 1977, p. 7—163.

9.6. Moters saviraiškos problemos Virginia'os Woolf esė *Savas kambarys (The Room of One's Own, 1929)*. Individo dvasinio pasaulio sudėtingumas ir savianalizė romane *Ponia Delovėj (Mrs. Dalloway, 1925)*.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Moters paveikslas, jos psichologijos vaizdavimas V. Woolf kūryboje.
2. Kurianti moteris: problemos, iššūkiai ir jų sprendimo būdai V. Woolf tekstuose.
3. Rašymo, kūrybos refleksija V. Woolf kūryboje.
4. Psichoanalizės reikšmė ir sąmonės srauto technika V. Woolf tekstuose.
5. Žmogaus prigimties problemiško raiška V. Woolf romane *Ponia Delovėj*.
6. Socialinės kaukės kaip išėjimo galimybė V. Woolf tekstuose.
7. Veikėjo savirefleksija miesto apsupty V. Woolf kūryboje.
8. Militaristinis diskursas V. Woolf romane *Ponia Delovėj*.
9. Laiko suvokimo perspektyvos V. Woolf romane *Ponia Delovėj*.
10. Prisiminimai kaip retardacijos priemonė V. Woolf romane *Ponia Delovėj*.
11. Veikėjų ir gamtos vaizdavimo paralelės, intuityvus pasaulio suvokimas V. Woolf tekstuose.
12. Individualioji psichologinė veikėjų erdvė V. Woolf romane *Ponia Delovėj*.

Šaltiniai

Woolf V. *Savas kambarys*. V., 1998.

Woolf V. *Ponia Delovėj*. V., 1994.

Literatūra

1—2.

Pavilionienė M. A. Feminizmas ir literatūra. *Feminizmas ir literatūra*. V., 1996, p. 7—13.

Pavilionienė M. A. Feminizmas ir literatūra. *Pavilionienė M. A. Lyčių drama*. V., 1998, p. 59—80.

Rudaitytė R. Feminism Subverted: Virginija Woolf's „Mrs. Dalloway“. *Feminizmas ir literatūra*. V., 1996, p. 55—57.

3.

Barothy J. Būties momentai. Rašytojo savimonės ištakos Virginijos Woolf ir Boriso Pasternako esė ir autobiografinėje kūryboje. *Šiaurės Atėnai*, 2002, Nr. 32 (618).

Petraitytė A. Tarp švytinčių grožio akimirklų ir gūdžios nevilties šešėlių. *Šiaurės Atėnai*, 1998, Nr. 40 (434), P. 5, 10.

4—12.

Pociūtė R. Ar V. Woolf dar avangardas? „Lietuvos ryto“ priedas „Mūsų malūnas“, 1999, Nr. 26.

Baranowska A. Slapta žinia Virginijai Woolf. 7 *Meno dienos*, 1993 birželio 4.

9.8. Moters pasaulis Nelės Mazalaitės novelių rinkiniuose *Pajūrio moterys* ir *Miestas, kurio nėra* (1939).

8.9. Psichologizmas Antano Vaičiulaičio romane *Valentina* (1936)

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Neeilinės Nelės Mazalaitės ir Antano Vaičiulaičio asmenybės.
2. Moters paveikslas, psichologijos bruožai N. Mazalaitės ankstyvojoje kūryboje.
3. Moters jaunosios gamtos apsupty ir santykis su miesto erdve N. Mazalaitės novelėse.
4. Moters ir jūros paralelės raiška N. Mazalaitės ankstyvojoje kūryboje.
5. Moters identiteto raiška N. Mazalaitės novelėse.
6. Vyriškojo pasaulio formos moteriškajame N. Mazalaitės herojų pasaulyje.
7. Egzistencinių problemų iškelimas ir sprendimas N. Mazalaitės novelėse.
8. Dievo ir žmogaus santykis N. Mazalaitės novelėse.
9. N. Mazalaitės ir V. Woolf tekstų bendrumai.
10. N. Mazalaitės impresionistinis aplinkos vaizdavimas, paraleliniai K. Jankausko tekstų gamtovaizdžiai.
11. Laiko suvokimas ir vaizdavimas N. Mazalaitės ankstyvojoje kūryboje.
12. Lyrinės išpažinties specifika N. Mazalaitės ankstyvojoje kūryboje.
13. Pasakotojo statusų kaita N. Mazalaitės novelėse.
14. N. Mazalaitės moters ir A. Vaičiulaičio moters psichologinių paveikslų bendrybės.
15. Intuityvumo sureikšminimas A. Vaičiulaičio romane.
16. Impresionistinis pasakojimas A. Vaičiulaičio romane.
17. Egzistencinės A. Vaičiulaičio romano veikėjų būsenos, mirties motyvo atvertis.

18. Biblinis A. Vaičiulaičio romano perskaitymo būdas ir simbolika.

Šaltiniai³

- Mazalaitė N. *Miestas, kurio nėra*. K., 1939.
Mazalaitė N. *Pajūrio moterys*. K., 1939.
Mazalaitė N. *Legendos apie ilgesį: novelių ir legendų rinktinė*. Sud. Ž. Kolevinskienė. V., 2007.
Vaičiulaitis A. *Valentina*. V., 2001.

Bendroji literatūra

- Gailiūnas P. Miestas, kurio nėra, *Židinys*, 1940, Nr. 1., p. 127.
Gailiūnas P. Pajūrio moterys, *Židinys*, 1940, Nr. 3, p. 386.
Žukauskas A. Nelė Mazalaitė. Pajūrio moterys. Miestas, kurio nėra. *Naujoji Romuva*, 1940, Nr. 5, p. 97—98.
Daugirdaitė S. *Rūpesčių moterys, moterų rūpesčiai*. V., 2000.
Daujotytė V. *Parašyta moterų*. V., 2001.

Literatūra

1.

- Juškaitis J. Nelė Mazalaitė. *XXI amžius*, 1991, Nr. 21.
Kolevinskienė Ž. N. Mazalaitės autobiografinis diskursas. *Žmogus ir žodis* (II), Literatūrologija: mokslo darbai, Nr. 3, 2001, p. 87—96.
Kolevinskienė Ž. Nelė Mazalaitė: biografijos raiška kūryboje. *Žmogus ir žodis* (II), Literatūrologija: mokslo darbai, Nr. 4, 2002, p. 92—98.
Egzodo rašytojai. Autobiografijos. V., 1994.
Antanas Vaičiulaitis. *Aidai*.
<http://www.aidai.us/index.php?view=article&catid=83%3Aredaktoriai&id=204%3Aantanas-vaiiulaitis>
&option=com_content&Itemid=61

2—5.

- Kolevinskienė Ž. Moteriška patirtis (Nelės Mazalaitės novelistika). *Darbai ir dienos*, 2003, Nr.36, p. 171—183.

---

³ N. Mazalaitės 1939 metų kūrinių kopijas turi dėstytoja.

6—7.

Bankauskaitė-Sereikienė, G. Tarpukario Lietuvos prozos modernėjimas. *Respectus Philologicus*, 2008, Nr. 13 (18)A, p. 16—28.

10—13.

Žėkaitė J. Impresionizmas ir ekspresionizmas lietuvių prozoje. *Literatūra ir kalba*, 1977, t. XIV, p. 9—168.

Zalatorius A. *XX amžiaus lietuvių novelė*. V., 1980, p. 162—171.

Kubilius V. *XX amžiaus literatūra*. V., 1996.

14—18.

Kubilius V. *Antanas Vaičiulaitis*. K., 1993.

Bandorienė Ž. G. *Antano Vaičiulaičio tylos ir ramybės pasaulis*. V., 1998.

Žvirgždas M. Pakeliui į elegantiškas šventyklas: magiškoji A. Vaičiulaičio proza, *Naujasis židinys*, 2002, Nr. 11—12, p. 520—526.

10. Poezijos variantai: tarp romantizmo ir egzistencializmo

10.1. Meilės tema, egzistenciniai svarstymai, raiškos ypatybės F. G. Lorca'os poezijoje ir dramose.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Meilės ir mirties poetika F. G. Lorca'os tekstuose.
2. F. G. Lorca'os muzikos samprata ir jo tekstų muzikalumas. Gamtos samprata, pojūtis, vaizdavimas F. G. Lorca'os eilėraščiuose.
3. F. G. Lorca'os eilėraščių vizualumas.
4. Įkvėpimo, kūrybos (dainos), kūrėjo refleksija F. G. Lorca'os eilėse.
5. Mitologijos ir populiariosios kultūros sankirtos F. G. Lorca'os tekstuose.
6. Folkloro svarba tekstuose, *cante jondo* (liaudiškų čigoniškų giesmių) motyvai F. G. Lorca'os eilėse.
7. Meilės ir moters vaizduosena, moteriškoji simbolika F. G. Lorca'os tekstuose.
8. Vyrishkasis pasaulis ir jo simbolika F. G. Lorca'os tekstuose.
9. Teatro motyvas, teatriškumas F. G. Lorca'os tekstuose.
10. Laiko samprata, išgyvenimas, fiksavimas F. G. Lorca'os kūrinuose.
11. Erdvės matymas ir vaizduosena F. G. Lorca'os kūrinuose.

Šaltiniai

- Lorca F. G. *Lindniansias džiangsmas*. V., 1998.
Lorca F. G. *Kryžkelė*. V., 1996.
Lorca F. G. Cante jondo. *Šiaurės Atėnai*, 2000, Nr. 10.
Lorca F. G. Pašnekesys apie teatrą. *Literatūra ir menas*, 1996, rugpjūčio 31.
Lorca F. G. Apie teatrą. *Kultūros barai*, 1972, Nr. 10.
Ne laikas eina: iš pasaulio poezijos. V., 2004.

Venclova T. *Kitaip: poezijos vertimų rinktinė*. V., 2006.

Literatūra

Kleizaitė B. Federico Garcia Lorcai — 100. *Naujoji Romuva*, 1998, Nr. 3.

Ospovatas L. Garsia Lorca. *Literatūra ir menas*, 1970, liepos 4 — rugsėjo 26.

Venclovaitė-Šiliūnienė E. Sopulingoji Ispanija (F. Garsia Lorca), *Dienovidis*, 1998, Nr. 24.

10.2. Daikto filosofija R. M. Rilke's poezijoje.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Menininko, rašančiojo, kūrėjo savivoka ir simbolika R. M. Rilke's poezijoje.
2. Keitimo ir keitimosi idėjos realizacija R. M. Rilke's tekstuose.
3. Tylos ir vienatvės estetika austrų poeto tekstuose.
4. Dievo „nebuvimo“ problema R. M. Rilke's poezijoje.
5. Piligrimystės, kančios, dievoieškos tema R. M. Rilke's poezijoje.
6. Simbolistų atgarsiai, pėdsakai R. M. Rilke's tekstuose.
7. Miesto vaizdinys ir refleksija R. M. Rilke's eilėse.
8. Architektūros reikšmė ir simbolika R. M. Rilke's poezijoje.
9. Tapybos reikšmė ir simbolika R. M. Rilke's poezijoje.
10. Daikto filosofija austrų poeto tekstuose.
11. Mirties poetika R. M. Rilke's eilėse.
12. R. M. Rilke ir modernizmas.

Šaltiniai

- Rilkė R. M. *Duino elegijos*. V., 1998.
Rilkė R. M. *Poezija*. V., 1996.
Rilkė R. M. *Laiškai jaunam poetui*. V., 1992.
Rilkė R. M. *Maltės Lauridco Brigės užrašai*. V., 1997.
Rilkė R. M. *Giesmė apie korneto Kristofo Rilkės meilę ir mirtį*. V., 1997.

Literatūra

- XX a. Vakarų literatūra*. I d. V., 1994, p. 192—203.
Tūtlytė R. *Išliekanti lyrika: XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita*. V., 2006, p. 26—34.
Bražinskienė V. R. M. Rilkės skaitymai per šešioliktąjį klubo gimtadienį. *Plungė*, 2001, Nr. 1, p. 5.

- Bakutienė A. Postmodernistinis A. A. Jonyno išžiūrėjimas į šešias R. M. Rilke's eilutes. *Gimtas žodis*, 1997, Nr. 9.
- Laikas ir R. M. R. Dienovidis, 2000, Nr. 30.
- Landsbergytė J. Reinerio Maria Rilke's poezija naujausioje lietuvių muzikoje kaip eurointegracinis proveržis. *Menotyra*, 2001, Nr. 3, p. 78—89.
- Leishman J. B. Naujieji eilėraščiai: gruodžio 4-ąją sukanka 120 metų, kai gimė didysis austrų lyrikas. *Šiaurės Atėnai*, 1995, Nr. 12.
- Pokalbiai apie austrų rašytojus*. V., 1999.

10.3. 4-ojo dešimtmečio lietuvių literatūra. „Trečiojo kelio“, kultūrinės refleksijos distancijos ieškojimai periodikoje: *Pjūvis* (1929—1931), *Granitas* (1930), *Naujoji Romuva* (1931—1940). Neoromantizmo problema.

10.4. Modernių ir klasikinių formų sintezė Oskaro Milašiaus poezijoje.

10.5. Tradicijos pojūčio specifika Antano Miškinio poezijoje. Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Dievo ir žmogaus santykis O. Milašiaus poezijoje.
2. Amžinojo moteriškumo simbolio transformacijos O. Milašiaus tekstuose.
3. Mirties apraiškos ir transformacijos O. Milašiaus eilėraščiuose.
4. Vaikystės prisiminimų reikšmė O. Milašiaus eilėse.
5. Laiko samprata ir raiška O. Milašiaus kūryboje.
6. Kasdienybės patriotika A. Miškinio poezijoje.
7. Civilizacijos žlugimo, katastrofos nuojautos A. Miškinio eilėse.
8. Išpažinties, ironijos ir saviironijos formos A. Miškinio eilėraščiuose.

9. A. Miškinio gyvenimiška išmintis romanse, liaudies frazeologijoje, pasakos stilizacijoje.
10. Laiko tėkmės išgyvenimas A. Miškinio eilėse.
11. Gyvenimo-teatro pajautos, balansavimas tarp veido ir kaukės A. Miškinio ir O. Milašiaus poezijoje.
12. Lietuvos paveikslas, tautos charakterio projekcija A. Miškinio ir O. Milašiaus poezijoje.
13. Poeto misijos suvokimas A. Miškinio ir O. Milašiaus poezijoje.

Šaltiniai

1—5.

Milašius O. *Poezija*. V., 1996.

6—13.

Miškinis A. *Poezija*. V., 1970.

Miškinis A. *Rinktiniai raštai*. T. 1. V., 1992.

XX amžiaus lietuvių poezija. V., 1991.

Literatūra

1—5.

Naujokaitienė E. *Oskaras Milašius mistikas ir hermetinis poetas*. K., 2001.

Konickis A. *...vienintelė iš begalybės vietų nuskirtoji. Oskaro Milašiaus filosofinės idėjos*. V., 1996.

Oscar V. de L. Milos. VU A. J. Greimo centro studijos. V., 1997.

Tapinas L. *Septynios vienatvės Paryžiuje*. K., 1993.

XX a. Vakarų literatūra. I d. V., 1994, p. 203—212.

Vaičiulaitis A. *Knygos ir žmonės*. V., 1992, p. 258—266.

6—13.

Tūtlytė R. *Antanas Miškinis*. V., 1997.

Tūtlytė R. *Išliekanti lyrika: XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita*. V., 2006, p. 57—63.

Vaičiulaitis A. *Knygos ir žmonės*. V., 1992, p. 376—379.

10.6. Kasdienybės patriotika Jono Aisčio-Kossu Aleksandravičiaus poezijoje.

10.7. Asmeniško patyrimo mąstymas Salomėjos Nėries poezijoje.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. Embleminis Lietuvos paveikslas, tautos charakterio projekcija J. Aisčio tekstuose.
2. Civilizacijos žlugimo, katastrofos nuojautos J. Aisčio poezijoje.
3. Dievo ir žmogaus santykis J. Aisčio eilėse.
4. Kasdienybės patriotika J. Aisčio lyrikoje.
5. Gyvenimo filosofavimas J. Aisčio romanse, liaudies frazeologijoje, pasakos stilizacijoje
6. Ironijos ir autoironijos raiška J. Aisčio eilėse.
7. Gyvenimo-teatro pajautos, balansavimas tarp veido ir kaukės J. Aisčio poezijoje.
8. Vaikystės prisiminimų reikšmė ir laiko tėkmės išgyvenimas J. Aisčio tekstuose.
9. Įspūdžio estetika J. Aisčio eilėse.
10. Kalbinė J. Aisčio poezijos savimonė.
11. Gamtos kontempliacija J. Aisčio eilėse.
12. Vitalizmas S. Nėries poezijoje.
13. Asmeniškasis S. Nėries kalbėjimas poezijoje.
14. Amžinojo moteriškumo simbolio transformacijos S. Nėries tekstuose.
15. Namų archetipas S. Nėries lyrikoje.
16. Laisvės siekimo, maišto simbolika S. Nėries poezijoje.
17. Mirties tema S. Nėries lyrikoje.
18. Būties mąstymas S. Nėries tekstuose.
19. Neoromantinės pasaulėjautos bruožai J. Aisčio ir S. Nėries tekstuose.

Šaltiniai

- Aistis J. *Raštai*. Chicago, 1993.
Aistis J. *Daina graudyn ir įstabyn*. 1995.
Nėris S. *Raštai*. T. 1. V., 1984.
XX amžiaus lietuvių poezija. V., 1991.

Literatūra

1—9.

- Kubilius V. *Jonas Aistis*. V., 1999.
Tūtlytė R. *Išliekanti lyrika: XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita*. V., 2006, p. 78—108.
Vaičiulaitis A. *Knygos ir žmonės*. V., 1992, p. 367—375.

10.

- Satkauskytė D. *Lietuvių poezijos kalbinė savimonė: raidos tendencijos*. V., 1996, p. 29—37.

11.

- Satkauskytė D. Gamtos vieta ir vertė Vinco Mykoliaičio–Putino bei Jono Aisčio poezijoje, *Lietuvių raštijos ir istorijos studijos. Vertybių raiška literatūroje*. T. 2, 2005, p. 132—142.

12—18.

- Daujotytė V. *Salomėjos Nėries ruduo*. V., 1995.
Daujotytė V. *Parašyta moterų*. V., 2001.
Sauka D. *Salomėjos Nėries kūryba*. V., 1957.
Tūtlytė R. *Išliekanti lyrika: XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita*. V., 2006, p. 44—56.
Vaičiulaitis A. *Knygos ir žmonės*. V., 1992, p. 380—382.

19.

- Tūtlytė R. *Išliekanti lyrika: XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita*. V., 2006, p. 36—43.

10.8. Antimodernistinė Antano Maceinos-Jasmanto poezija.

10.9. Mediumo poetika Bernardo Brazdžionio poezijoje.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. A. Jasmanto poezijos antimodernizmas.
2. Civilizacijos žlugimo, katastrofos nuojautos A. Jasmanto tekstuose.
3. Dievoieška A. Jasmanto eilėse.
4. Nebūties kategorija A. Jasmanto tekstuose.
5. A. Jasmantas ir R. M. Rilke: poetinės ir egzistencinės paralelės.
6. Kūrybiškumas B. Brazdžionio eilėse.
7. Teisingumo motyvas B. Brazdžionio tekstuose.
8. Lietuviškas peizažas ir dievoieška B. Brazdžionio eilėse.
9. Nuodėmės prasmė ir simbolika B. Brazdžionio tekstuose.
10. Namų archetipo raiška B. Brazdžionio eilėse.
11. Išpažintinės lyrikos bruožai B. Brazdžionio tekstuose.
12. F. Nietzsche's idėjos B. Brazdžionio eilėse.
13. Būties ir laiko problematika B. Brazdžionio tekstuose.
14. Barokiška B. Brazdžionio eilių retorika.

Šaltiniai

XX amžiaus lietuvių poezija. V., 1991.

1—5.

Maceina A. *Daiktas ir žodis: lietuvių kalbos filosofija*. V., 1998.

Maceina A. *Didysis inkvizitorius*. V., 1990.

Maceina A. *Jobo drama*. V., 1997.

Maceina A. *Raštai*. T.9. *Filosofija ir kultūra. Kalbos filosofija. Literatūrinės interpretacijos*. K., 2004.

6—14.

Brazdžionis B. *Amžinas žydus*. K., 1931.

Brazdžionis B. *Per pasaulį kelianja žmogus*. V., 1990.

Brazdžionis B. *Poezijos pilnatis*. V., 1989.

Literatūra

1—5.

Maceinienė T. *Pašauktas kūrybai. Antanas Maceina: filosofo asmenybės interpretacija*. V., 2000.

Maceinienė T. *Pradžioje buvo Žodis...* V., 2004.

Balčius J. *Antanas Maceina: prometejiško etika*. V., 1994.

6—14.

Tūtlytė R. *Isliekanti lyrika. XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita*. V., 2006, p. 64—77.

Vaičiulaitis A. *Knygos ir žmonės*. V., 1992, p. 184—195, 383—385.

10.10. Poetinės transformacijos Henriko Radausko eilėse.

Seminaro objektai ir temos interpretacijai

1. H. Radausko poetinės kalbos filosofija.
2. Neoromantinė simbolika H. Radausko eilėse.
3. Estetizmo problematika H. Radausko tekstuose.
4. Impresionizmo tapybos aspiracijos H. Radausko eilėse: išpūdis, akimirka, judesys.
5. Išpažinties ir akimirkos pagavos ironiškas interpretavimas H. Radausko tekstuose.
6. Grožio kriterijus H. Radausko tekstuose: tarp impresionizmo ir ekspresionizmo.
7. Rilke ir Radauskas: jaunos ir rašyenos paralelės.
8. H. Radauskas ir prancūzų simbolistai.
9. Siurrealistinės H. Radausko lyrinių veikėjų transformacijos.
10. Komunikacinių situacijų buvimas/ nebuvimas ir prasmė H. Radausko eilėse.
11. H. Radausko eilėraštis tarp gamtos ir meno formų modernizmo epochoje.
12. Žiūrėjimo ir matymo aktualumas, esteto pozicija H. Radausko eilėse.
13. Griovimo ir kūrimo simbolika H. Radausko eilėse.
14. Sinestezija H. Radausko tekstuose.

Šaltiniai

Radauskas H. *Eilėraščiai*. 1999.

Radauskas H. *Lyrika*. V., 1980.

Radauskas H. *Apie kūrybą ir save: recenzijos ir straipsniai, Hnerikas Radauskas atsiminimuose ir kritikoje*. V., 1994.

XX amžiaus lietuvių poezija. V., 1991.

Literatūra

1.

- Satkauskytė D. *Lietuvių poezijos kalbinė savimonė: raidos tendencijos*. V., 1996, p. 38—48.
- 2—14.**
- Agurkienė I., Bartaševičienė V. *Estetiškas Radauskas: biografijos, kūrybos ir interpretacijos aspektai*. K., 2004.
- Tūtlytė R. *Išliekanti lyrika: XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita*. V., 2006, p. 110—115.
- Vaičiulaitis A. *Knygos ir žmonės*. V., 1992, p. 388—392.